

BRÜNNI MAGYAR Futár

- 20 éves a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége brünni szervezete
- 20. výročí vzniku Svazu Maďarů žijících v českých zemích – Brno

1991-2011

Ünnepszámvetés

A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége brünni szervezetének lapja

Jubileumi ünnepség (2013. október 12.)

Jubilejní slavnost (12. říjen 2013)

TARTALOM

• Elnöki köszöntő (két nyelven)	4
• Magyarok Csehországban és Brünnben	10
• Magyarok Csehországban a 2011-es népszámlálás tükrében	12
• A CSMMSZ brünni szervezetének első évtizede (1993-2003)	15
• A CSMMSZ brünni szervezetének második évtizede (2004-2013)	17
▶ Kiemelt események	17
▶ Képes krónika	25
• A 2013-as év eseménynaptára	28
• Szervezetünk tisztségviselői	30
• Támogatók és partnerek	32
• Kiadványaink	33
• Sajtóvisszhang	35
• Cseh összefoglaló	42

OBSAH

• Pozdrav předsedkyně (dvojjazyčně)	4
• Maďaři v České republice a Brně	10
• Maďaři v ČR – výsledky sčítání lidu v roce 2011	12
• První desetiletí Svazu Maďarů-Brno (1993-2003)	15
• Druhé desetiletí Svazu Maďarů-Brno (2004-2013)	17
▶ Nejvýznamnější události	17
▶ Obrazová kronika	25
• Kronika roku 2013	28
• Představitelé naší organizace	30
• Sponzoři a partneři	32
• Naše publikace	33
• Ohlasy	35
• České resumé	42

Kiadja:

Cseh- és Morvaországi
Magyarok Szövetsége – Brünn

Szerkesztők:

Ambrus Tünde
Deřary Attila
Dittel Beáta
Fazekas Mónika
Vojtek Zoltán

Grafikai szerkesztő:

Vojtek Péter

A szerkesztőség címe:

Svaz Maďarů – Brno,
Radnická 8, 602 00 Brno
e-mail: info@mkic.cz

Regisztrációs szám:

MK ČR E 11196

**A folyóirat megjelenését
Brünn Város Polgármesterei
Hivatala és a Rákóczi
Alapítvány támogatja**

Vydavatel:

Svaz Maďarů žijících v českých
zemích - Brno

Redaktoři:

Tünde Ambrus
Attila Deřary
Beáta Dittel
Mónika Fazekas
Zoltán Vojtek

Grafická úprava:

Petr Vojtek

Adresa:

Svaz Maďarů – Brno,
Radnická 8, 602 00 Brno
e-mail: info@mkic.cz

Registrace:

MK ČR E 11196

**Vychází za finanční podpory
Magistrátu města Brna a Nadace
Rákóczi**

Elnöki köszöntő

Fazekas Mónika - elnök

HU

Egy ünnepi köszöntő tartalma és hangneme attól függ, hogy a szónokot milyen viszony fűzi az ünnepléhez. A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége brünni szervezete alapító tagjaként és elnökeként minden bizonnyal elfogult leszek, és szervezetünk fennállásának 20. évfordulóján elsősorban a sikerekről fogok beszámolni.

A közösség-formálás igényével kezdeném, ami a kisebbségekben ösztönszerűen jelen van. A rendszerváltozás utáni mámorban sem veszett el: a brünni magyarok egy maroknyi csapata az új szabadság csábításai közepette is úgy érezte, eljött az ideje, hogy az itt élő magyaroknak kulturális és közösségi életet teremtsen. A húsz évvel ezelőtti alakuló találkozón a jelenlévők kinyilvánították, hogy csatlakozni kívánnak a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetségéhez, amelynek akkor már két szervezete működött - az első Prágában, a második Osztravában.

Nem sokkal a megalakulás után sikerült közösségünk számára otthont teremtenünk. 1995-ben megnyitottuk Gorkij utcai klubunkat, amely amellelt, hogy találkozási lehetőséget nyújtott tagjainknak, biztosította a kapcsolattartást a többségi nemzet, a nyilvánosság képviselőivel. Székhelyünk 2010-ben költözött a városközpontba, a régi városháza épületébe, ahol Brünn város önkormányzata hathatós támogatásával létrejött a Nemzeti Kisebbségek Háza.

1995 óta évi rendszerességgel szervezzük meg a Magyar Kulturális Napokat. A rendezvénysorozat a magyar kultúrával – népművészettel, zenével, irodalommal, történelemmel – hivatott aktív, élő kapcsolatot fenntartani, s ugyanakkor bemutatni azt az érdeklődő cseh vagy más anyanyelvű polgártársainknak is.

Brünni Magyar Futár címmel lapot adunk ki, amelyben összefoglaljuk a szervezetünket és a csehországi magyarságot érintő fontos

eseményeket, megemlékezünk nagyjainkról, bemutatjuk városunk és környéke magyar vonatkozású nevezetességeit.

A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége küldetésének fontos része, hogy ápolja a múltbeli és erősítse a jelenkori cseh-magyar kapcsolatokat. A brünni szervezet ebből is aktívan kiveszi részét: 1997-ben hozzájárultunk a magyar jakobinusok Špilberken lévő emléktáblájának felújításához, 2005-ben a Morva-karsztban, a Macocha-szakadék közelében közreműködésünkkel valósult meg Szabó Lőrinc emléktáblájának leleplezése, 2006-ban pedig a budapesti Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemmel együttműködve Telnice községben kopfáját állítottunk az austerlitz-i csatában harcolt és elesett székely katonák emlékére.

A magyar népi kultúra hagyományainak ápolását, értékeinek bemutatását is fontos feladatunknak tekintjük. A szervezetünk berkeiben alakult Tiszavirág néptáncsoport, majd a Kőrís táncegyüttes rendszeresen képviselte és képviseli a magyar kultúrát a városban és a megyében szervezett multikulturális találkozókön, rendezvényeken.

Különös figyelmet szentelünk a gyermekeknek. Számukra minden évben rendszeresen egy sportos-játékos

gyermeknapot szervezünk, valamint évente több alkalommal konkrét tárgykörre összpontosító, néphagyományok és szokások megőrzésére irányuló összejövetelekre is sor kerül.

Szoros együttműködésben vagyunk a Kazinczy Ferenc Diáklubbal, amely a Brünnben tanuló magyar nemzetiségű egyetemistákat tömöríti. Ennek köszönhetően szervezetünknek nagyobb esélye van a fiatalok sorából történő utánpótlásra.

Az idősebb generáció képviselői a különböző témákban tartott előadásokon kívül heti rendszerességgel összejönnek a városházán lévő klubhelyiségünkben, ahol szívélyesen elbeszélgetnek, vagy együtt ünnepelnek.

A kezdetről óhatatlanul Ady Endre jól ismert sorai jutnak eszembe:

**„Csak akkor születtek nagy dolgok,
Ha bátrak voltak, akik mertek.”**

A rendszerváltozás után a brünni magyarok a szabadságban felismerték a közösségformálás lehetőségét, és éltek vele. A húsz évvel ezelőtt megalapított szervezet keretében az itteni magyar közösség hagyományokat, kulturális értékeket ápol, és maga is értékeket teremtett, miközben kívánta a város, a megye, a többségi nemzet és a többi helyi kisebbség elismerését.

Ezen a helyen szeretném megköszönni minden volt és jelenlegi tagtársunk, barátunk, együttműködő partnerünk, támogatónk segítségét, hozzájárulását ahhoz, hogy az elmúlt két évtized sikereit elérhessük. Kívánom, hogy a 21. század gyorsuló forgatagában se vesszen ki a lelkesedés, és azt, amit az elmúlt 20 év alatt építettünk, avatott, dolgos kezekbe tudjuk átadni.

Fazekas Mónika

a CSMMSZ brünni szervezetének elnöke

20. évfordulónk alkalmából mondták nekünk-rólunk / Barátaink üzenték /

„A brünni magyarokban én mindig az egészséges jobbra, többre törekvést láttam és becsültem, és lehetőségem szerint támogattam is őket. Nem tehetek tehát mást, mint azt, hogy szívből gratuláljak Nektek ehhez a csodálatos évfordulóhoz, és buzdítalak Benneteket a további munkára, amely magyarságunk megtartása számára felmérhetetlenül fontos.”

Csémy Tamás

a CSMMSZ alapító elnöke

„Szervezetük további működéséhez sok sikert kívánok abban a reményben, hogy a Prágai Magyar Intézet továbbra is jó és együttműködő partnerük marad a kulturális és egyéb rendezvények szervezésében.”

Kiss Szemán Róbert

a Prágai Magyar Intézet igazgatója

„A CSEMADOK Lévai Alapszervezete nevében gratulálok az eltelt húsz év eredményekben gazdag munkájához. Örömmel tölt el, hogy sok közös rendezvényünk volt, s remélem a jövőben is megtaláljuk a lehetőséget az együttműködésre. Kívánok Önöknek további eredményekben gazdag tevékenységet nemzetrésznünk megmaradásának érdekében.”

Török Alfréd

a CSEMADOK Lévai Alapszervezetének elnöke

„Az egészséges nemzetiségnek egy fő kísérője a nemzeti nyelv, mert amíg ez fennmarad, a nemzet is él, bármily sínylődve is sokszor, de, ha az egyszer elnémul, akkor csak gyászfüzet terem a hon, mely a voltakért szomorúan eregeti le a földre lombjait.”

(Széchenyi István: Hitel)

„Széchenyi István gondolataival gratulálok a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetségének brünni alapszervezete megalakulásának 20. évfordulójához. A Csemadok Pozsonyi Városi Választmányának nevében köszönöm az eddigi együttműködést, köszönöm a hasznosan együtt eltöltött időt. Bízva a további közös munkában, szívből kívánom, hogy az elkövetkező évek, bármilyen nehezek is lesznek, sikereket hozzanak, hogy e összekovácsolt kis magyar közösség megőrizve hagyományait és továbbfejlesztve anyanyelvi örökségét, még sok sikeres évet éljen meg. Legyenek mindig olyan vezetői, akik időt és energiát nem kímélve végzik munkájukat a köz érdekében, és továbbviszik a stafétát. S ehhez adjon a Teremtő mindenkinék tartós egészséget, akaratot, energiát és eredményeket.”

Jégh Izabella

a CSEMA DOK Pozsonyi Városi Választmányának elnöki teendőkkal megbízott titkára

„Két évtized bizony nem kis dolog szórványhelyzetben, hiszen nem elég a gátépítés az asszimiláció árja ellen, de folyamatosan gátépítőkről is kell gondoskodni.”

Deák Ernő

az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetségének elnöke

Pozdrav predsedkyně

CZ

Myslím si, že obsah a charakter slavnostního proslovu závisí také na tom, jaký má mluvčí vztah k oslavenci. Jelikož jsem současně hostitelkou, předsedkyní i zakládající členkou Svazu Maďarů – Brno, patrně budu zaujatá a při dvacátém výročí založení našeho sdružení se zmíním především o našich úspěších.

Domnívám se, že snaha o sdružování patří k základním společenským rysům, obzvlášť v životě menšin. Tato snaha nepolevila ani v období porevolučního opojení začátku devadesátých let, kdy se hrstka brněnských Maďarů v záplavě nových možností pustila do budování kulturního a společenského života zde žijící maďarské menšiny. Na setkání před dvaceti lety se přítomní usnesli, že založí místní sdružení a připojí se ke Svazu Maďarů žijících v českých zemích, který měl v té době již dvě organizace – v Praze a Ostravě.

Záhy po založení se nám podařilo získat stálou klubovnu: v roce 1995 jsme ji otevřeli na Gorkého ulici. Tato klubovna 15 let sloužila jako místo setkávání našich členů a informační centrum pro kontakt s veřejností. Když Magistrát města Brna v roce 2010 zřídil Dům národnostních menšin, přestěhovali jsme se do prostor Staré radnice.

Od roku 1995 pravidelně pořádáme Dny maďarské kultury, které prezentují naše lidové umění, hudbu, literaturu a historii.

Vydáváme časopis Brünni Magyar Futár – Brněnský maďarský kurýr, který dokumentuje nejdůležitější momenty činnosti našeho sdružení, informuje o významných historických osobnostech a výročích a také mapuje styčné body naší společné historie v okolí Brna.

Jedním z důležitých posláních Svazu Maďarů žijících v českých zemích je péče o česko-maďarské vztahy. Brněnská organizace se na tomto úkolu aktivně podílí: v roce 1996 jsme přispěli k rekonstrukci pamětní desky uherských jakobínů vězněných na Špilberku. V roce 2005 jsme v Moravském krasu odhalili pamětní desku maďarského básníka Lőrince Szabó a ve spolupráci s obcí Telnice a Univerzitou národní obrany v Budapešti jsme v roce 2006 vztyčili pomník na počest uherských pluků padlých v bitvě u Slavkova.

Naším důležitým úkolem je zachování a prezentace lidových tradic. Pod záštitou organizace vznikly soubory lidových tradic a tanců Tiszavirág a Kőris, které nás reprezentovaly na mnoha festivalech a setkáních lidové kultury a národnostních menšin.

Naše organizace věnuje mimořádnou pozornost dětem, pro které pravidelně pořádá sportovní den a několikrát za rok tematická setkání zaměřená na uchování lidových tradic a zvyků.

Svaz Maďarů-Brno úzce spolupracuje se Studentským klubem Ference Kazinczyho, který sdružuje studenty maďarské národnosti v Brně. Díky této spolupráci nemá naše organizace nouzi o doplňování členů z mladé generace.

Představitelé starší generace mají, kromě různých přednášek, příležitost scházet se pravidelně v sídle organizace a v rámci klubových setkání si popovídat v rodném jazyce nebo oslavit životní jubilea.

Založením Svazu Maďarů – Brno před dvaceti lety vznikl rámec pro uchování kulturní identity, jazyka, tradic a vytváření nových hodnot. Věřím, že uvedené aktivity neobohacují pouze členy našeho sdružení, ale přispívají ke kulturnímu životu města Brna i Jihomoravského kraje, které naši činnost dlouhodobě podporují.

Ráda bych z tohoto místa poděkovala všem našim členům, přátelům a sponzorům, že přispěli k úspěchům uplynulých dvaceti let.

Přeji si, aby nadšení, které nás dvacet let provázelo, vytrvalo i ve stále se zrychlujícím jednadvacátém století a abychom to, co jsme za dvacet let vytvořili, mohli předat dalším pokračovatelům.

Monika Fazekas

předsedkyně Svazu Maďarů-Brno

A csehországi magyar kisebbség létszámának alakulása a népszámlálási adatok tükrében

Vývoj počtu příslušníků maďarské menšiny v ČR

1921	1930	1961	1980	1991	2001	2011
7 046	11 427	15 152	19 676	19 932	14 672	8 920

Buczkó István

A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége egy nemes célt tűzött ki maga elé: esélyt teremteni arra, hogy a csehországi magyarok önazonosságának fenntartásában közreműködjen.

Van egy magyar mondás, miszerint teher alatt nő a pálma, ami azt jelenti, hogy olyan helyzetben, adott közösségekben is, amikor bántják őket, méltánytalanul bánnak velük, akkor természetesen erősödik az együvé tartozás érzése, és egymás felé fordulnak tagjaik. Ha azonban a többség jóakaratot mutat, türelmet tanúsít, viszont nem könnyű fenntartani a kisebbségi hagyományokat és a belső kötődést. Hála Istennek Csehországban ez utóbbi a helyzet, a társadalom szívesen befogadja a magyarokat, megbecsüli őket, és éppen ez teszi oly irgalmatlanul nehézé azt, hogy az identitás megőrzésének a feladatát valaki a vállára vegye.

A brünni magyar szervezet megtette ezt, és nagyon odaadó munkát végeznek ezért a közösség érdekében. Felvállalják az anyanyelv, a magyar kultúra, a hagyományok ápolását, megőrzését – és ami nagyon fontos – továbbadását az ifjú generáció számára.

Köszönet mindazoknak, akik energiájukat, munkájukat igen bőkezűen beleszórták a közösségi élet feneketlennek tűnő kútjába. Köszönet a lelkesedésért, a hitükért, és persze köszönet azért is, hogy Magyarország és a magyar nagykövetség mindig építhet Önökre, az Önök segítségére.

Kívánunk a szervezet tagjainak, aktivistáinak, vezetőinek újabb és további szakmai sikereket, sikerélményeket, valamint nagy visszhangot kiváltó, jó hangulatú rendezvényeket és összejöveteleket, további lendületet az új generációk megnyerésében, a fáklyák és a staféta átadásában.

Buczkó István

Magyarország Prágai Nagykövetségének első beosztottja

1998 óta van szerencsém közelebbről, alaposabban ismerni a CSMMSZ brünni szervezetének tevékenységét, és be kell, hogy valljam, hogy mindig egy kis irigységgel tekintettem a brünniekre és az itteni adottságokra. Itt folyik ugyanis a Szövetségen belül talán a legterjedelmesebb munka a gyerekekkel,

Rákóczi Anna

mert annyira fontos az utánpótlás, s ugyanígy erős a kapcsolat az ifjúsággal, az itteni diákszervezettel, folklorcsoportjuk van, s ahogy azt ma is láttuk, egy egész estét betöltő önálló és nivós műsort tudnak összeállítani. Ki kell hogy emeljem azt is, hogy a brünniek mérték vállalni az önálló jogalanyiságot, s így a brünni jogilag az egyedüli önálló szervezet Szövetségünkön belül.

El kell, hogy mondjam, úgy érzem és látom egész idő alatt, hogy a brünni szervezet Szövetségünk szervezetei között az élen jár. Hiszen ha felidézzük az alapszabályunkban is megfogalmazott céljainkat, küldetésünket, nyilvánvaló, hogy annak alapján éppen itt, Brünnben végzik a leghűségesebb munkát. Gratulálók Önöknek ehhez, és szeretném megköszönni az eddigi összes vezetőségi tagnak, tagnak és mindenkinek a hűszéves, fáradtságos, de hasznos munkáját, amelyet nemzeti identitásunk megőrzése érdekében végeztek és végeznek. Isten éltesse a brünni szervezetet, adjon még sok-sok lelkes vezetőt és tagoat is!

Rákóczi Anna

a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetségének elnöke

Město Brno historicky patří k těm, kde vždycky spolu žili lidé různých národností, vždycky vycházeli velmi dobře, žili spolu v míru, vzájemném respektu a úctě a dokázali se navzájem svými tradicemi a zvyky obohacovat, a to je věc, na kterou by vedení města chtělo stavět i nadále. Je v zájmu města, aby podporovalo kulturní rozmanitost, aby podporovalo spolky různých národností, které tady ve městě Brně působí.

Maďarská menšina patří mezi ty neaktivnější a předsedkyně Svazu Maďarů-Brno, paní inženýrka Fazekas je zároveň aktivní členkou Výboru pro národnostní menšiny Zastupitelstva města Brna a díky ní vznikla také výstava o historii a činnosti jednotlivých národnostních menšin v Brně, kterou jsme prezentovali již na loňském ročníku Babylonfestu.

Martin Ander

Chtěl bych Vám do budoucna, do dalších dvaceti let popřát hodně energie a hodně elánu do té činnosti, a také tak aktivní předsedkyni, jakou v této chvíli máte. Chtěl bych také zdůraznit to, že ve všech aktivitách, které budete v budoucnu jako maďarské sdružení tady v Brně dělat, můžete jednoznačně počítat s podporou vedení svého města a celé samosprávy.

Martin Ander

*předseda Výboru pro národnostní menšiny
Zastupitelstva města Brna/Brünn város
Képviselőtestülete Nemzeti Kisebbségi
Bizottságának elnöke*

(A 2013. október 12-i ünnepi műsorban elhangzott köszöntők szerkesztett változata)

Magyarok Csehországban és Brünnben

A magyar-cseh kulturális kapcsolatok történetéből

A Cseh Királyság és a Magyar Királyság már a 10. századtól kezdve szomszédos államok voltak. A kereszténység közép-európai elterjedésében fontos szerepet játszott Prága püspöke, **Szent Adalbert** és tanítványai magyarországi missziója. A cseh Přemysl- és a magyar Árpád-uralkodóház között is közeli kapcsolatok alakultak ki. II. Břetislav cseh fejedelem és Kálmán magyar király 1099-ben létrejött találkozásáról, mely Lucko mezején, a morva-magyar határnál, Uherský Brod település közelében zajlott le, Kosmas cseh krónikáiról az alábbiakat írja: "Felmérhetetlen mennyiségű ajándékokat nyújtottak át egymásnak, és ezzel megújították a barátságról és békéről szóló régi szerződéseket". I. Přemysl Otokar cseh király felesége, **Konstancia** magyar királylány az egyik legnépszerűbb cseh szent, **Ágnes** (sv. Anežka Česká) édesanyja volt.

Hunyadi (Korvin) Mátyás magyar király nagyon fontos szerepet játszott a humanizmus és a reneszánsz közép-európai terjesztésében. Mátyás rövid morvaországi uralkodása a 15. század hetvenes és nyolcvanas éveiben nem mindennapi fejlődésnek indította a kereskedelmet és a kézműves mesterségeket, és Brünn fellendítésében is nagy szerepet játszott. A Mátyás szolgálatában álló legjelentősebb morva nemzetiségű tisztviselő a prostějovi születésű **Jan Filipec** volt, aki Brünnben humanista nyomdát alapított, amely 1488-ban először jelentette meg Thüroczy János híres krónikáját.

A magyar barokk kiemelkedő, európai formátumú egyénisége, **Pázmány Péter** bíboros, a toleráns ellenreformációs politika képviselője a 16. század végén valószínűleg a jezsuiták brünni kollégiumában is tanult. 1616-ban a prágai Szent Vítus székesegyházban szentelték esztergomi érsekké, s élete alkonyán több birtokot vásárolt Morvaország területén, amelyek egyike volt a vsetíni uradalom is.

A 17. századi cseh protestánsok közül kiemelkedő szerepe volt **Jan Amos Komenskýnek**, aki 1650 és 1654 között a sárospataki református kollégiumban tanított, s itt írta legfontosabb műveit, az Orbis pictust és a Schola ludust.

Kazinczy Ferenc a magyar jakobinus mozgalom egyik elítéltjeként került több társával együtt a Habsburg Birodalom egyik legrettegettebb börtönébe, a brünni Špilberkbe, ahol 1795. október 7-től az év végéig tartották, majd más rabokkal együtt áthelyezték Zábřdovice városrész fegyházába, ahonnan 1799. június 22-én szállították Kufsteinbe. Brünni börtönveiről a Fogságom naplója c. művében emlékezik meg. Itt értette meg, hogy az adott

Szent Adalbert (957-997)

Korvin Mátyás (1443-1490)

körülmények között a forradalmi út járhatatlan, s itt kristályosodott ki benne a magyar nyelv megújításának és a magyar nemzet kulturális fölemelésének gondolata. A fogságban Goethét, Lessinget, Shakespeare-t olvasott és behatóan foglalkozott a magyar nyelvtannal.

A legnagyobb nemzetközi hírnévre szert tett magyar drámát, **Madách Imre Az ember tragédiája** c. művét **Jaroslav Vrchlický** és **František Brábek** fordították le cseh nyelvre. A művet 1892-ben mutatták be a prágai, majd 1905-ben a brünni Nemzeti Színházban. A 19. és 20. század folyamán több magyar író, költő műveit fordították le cseh nyelvre. Brünni vonatkozása miatt érdemes kiemelni **Ady Endre** Vér és arany c. kötetének a brünni **Mirek Elpl** által elkészített cseh fordítását, amely 1935-ben jelent meg Brünnben.

A 20. század második felében a magyar kultúra csehországi népszerűsítésében és a cseh-magyar kapcsolatok kutatásában kiemelkedő szerepet játszott a brünni Masaryk Egyetem Bölcsészettudományi Karának hungarológiai kutatócsoportja **Richard Pražák** professzor vezetésével.

A magyar kisebbség Csehországban

A magyarok nem tartoznak Csehország őshonos kisebbségei sorába. A csehországi magyar kisebbség létrejött szorosan összefügg az első Csehszlovák Köztársaság 1918-as megalakulásával. A trianoni békeszerződés értelmében az új államalakulatnak jelentős számú magyar nemzetiségű lakosa lett, akik Szlovákiában és Kárpátalján éltek összefüggő területen. A cseh-morva országgrészbe az országban lezajlott belső migráció lévén kerültek. A két világháború közötti időszakban elsősorban Prágában zajlott élénk magyar kulturális élet. A csehországi magyarok nagy részét azok a magyar nemzetiségű szlovákiai és kárpátaljai fiatalok alkották, akik egyetemi tanulmányaik helyszínéül a prágai és brünni német és cseh tanítási nyelvű egyetemeket választották.

Az első csehországi magyar szervezetet, a brünni **Corviniát** a város német műegyetemén tanuló magyar hallgatók hozták létre 1921-ben. Az egyesület tevékenységének máig fennmaradt emléke Kazinczy Ferenc emléktáblája, amelyet 1927. november 12-én lepleztek le Kazinczy egykori börtöncellájának falán, majd egy későbbi felújítás során került mai helyére, a múzeumként szolgáló egykori várbörtön északi szárnyának folyosójára. A prágai magyar egyetemisták 1925-ban alapították meg a **Szent György Kör**t, később pedig további országos magyar szervezetek is létrehozták prágai és brünni szervezeti egységeiket.

A második világháborút követő erőszakos áttelepítések következtében sok szlovákiai magyar került Csehország nyugati határvidékeire. Azok leszármazottai, akik később nem települtek vissza Szlovákiában, alkotják a nyugat-csehországi magyarok egy részét. A Csehország területén szórányban élő magyar kisebbség száma a legnagyobb mértékben a 20. század hatvanas éveiben kezdett növekedni, amikor Csehszlovákia magyaroktól lakta vidékeiről munka, egyetemi tanulmányok, katonai szolgálat és családalapítás révén több ezer magyar került a cseh országgrészbe.

A magyar egyetemisták a háború után ismét diákklubokba tömörültek: 1957-ben Prágában megalakult az **Ady Endre Diákkör** (AED), 1969-ben pedig a brünni **Kazinczy Ferenc Diákklub** (KAFEDIK). Egészen az 1989-es rendszerváltásig ezek a szervezetek voltak Csehország kizárólagos magyar szervezetei, s a Csehszlovákia szétválása okozta átmeneti létszámcsökkenést követően a mai napig aktívan működnek, tagbázisukat az itteni egyetemeken tanuló, elsősorban szlovákiai magyar hallgatók alkotják.

A **Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége** (CSMMSZ) 1990 februárjában alakult meg Prágában. Napjainkban hat helyi szervezete működik - Prágában, Brünnben, Ostraván, Teplicén, Pilsenben és Lovosicén. A rendszerváltozás óta a CSMMSZ-en kívül további, szakmai vagy egyéb szűkebb irányultságú magyar szervezetek is alakultak, amelyek CSMMSZ-szel párhuzamosan működnek, és ugyancsak igyekeznek kivenni részüket a csehországi magyar kulturális és társadalmi életből.

Kazinczy Ferenc (1759-1831) ►

Magyarok Csehországban a 2011-es népszámlálás tükrében

2011 márciusában, tíz évvel az előző, 2001-es népszámlálás után, ismét népszámlálásra került sor Csehországban. Az adatlapok feldolgozását követően a Cseh Statisztikai Hivatal (ČSÚ) a 2012-es év folyamán előbb a népszámlálás előzetes eredményeit tette közzé. A hivatal honlapján most már elérhetők a népszámlálás végleges adatai is, ezek felhasználásával állítottuk össze és közöljük a csehországi magyarokat érintő legfontosabb információkat.

A 2011-es népszámlálás eredményei alapján Csehország összlakossága 2011. március 26-án 10.436.560 fő volt. A lakosság nemzetiségi összetételét tekintve első helyen

a cseh nemzetiség áll (6.711.624 fő), a megkérdezettek közül 2.642.666 fő nem tüntette fel a nemzetiségi hovatartozását.

A **magyar nemzetiségű** lakosok száma **8.920 fő**, tehát az összlakosságnak mindössze a 0,08 %-át teszi ki, s ezzel az országban élő nemzetiségek között a 10. helyet foglalja el. Az előző, 2001-es népszámlálás óta **5.752 fővel csökkent** a magukat magyar nemzetiségűnek vallók száma.

A kettős nemzetiséget feltüntető lakosok közül **445 fő** vallotta magát **kettős szlovák-magyar** nemzetiségűnek. Az **anyanyelvre** vonatkozó kérdésnél **9.286 fő** tüntette fel

magát **magyar** anyanyelvűnek, **2.250 fő** pedig **kettős, szlovák és magyar** anyanyelvűnek. A cseh-magyar, ill. morva-magyar kettős nemzetiségűek és anyanyelvűek száma nem szerepel a jelenleg elérhető adatok között.

A 8.920 magyar nemzetiségű lakos **53 %-a** (4.705 fő) **férfi, 47 %-a** (4.215 fő) **nő**. Életkor tekintetében a legtöbb magyar nemzetiségű lakos – **1.823 fő** – az **50-59 évesek** korcsoportjába tartozik. A magyarok és a kettős szlovák-magyar nemzetiségűek korcsoportok szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

Korcsoport	0-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80≤	ismeretlen
Nemzetiség										
Magyar	208	96	825	1 216	1 414	1 823	1 771	1 232	313	22
Szlovák-magyar	25	10	53	70	59	61	76	67	24	-

A csehországi magyarok az ország egész területén elszórtan élnek, a legnagyobb városokban a legmagasabb számban. Csehország mindegyik nagy régiójában – kerületében találkozunk magyarokkal, legtöbben a fővárosban, **Prágában** élnek (1.419 fő), majd ezt követi a **Morva-sziléziai kerület** 1.371 fővel. A legkevesebben – 162 fő – a Vysočina kerületben élnek. A magyar nemzetiségűek kerületek szerinti megoszlását a következő táblázat szemlélteti:

Kerület	Összlakosság (fő)	A magyarok száma (fő)
Prága főváros	1 268 796	1 419
Morva-sziléziai	1 205 834	1 371
Közép-csehországi	1 289 211	1 251
Ústí n/Labem	808 961	973
Karlovy Vary	295 595	763
Dél-morvaországi	1 163 508	695
Pízeň	570 401	430
Liberec	432 439	430
Hradec Králové	547 916	359
Dél-csehországi	628 336	347
Olomouc	628 427	293
Pardubice	511 627	257
Zlín	579 944	170
Vysočina	505 565	162

Csehország kisebb közigazgatási egységeiben, a járások mindegyikében élnek magyarok. Prágát leszámítva, amely önálló közigazgatási egység és egyben kerület is, a legtöbb magyar a **Karvinái járásban** él (592 fő), ezt követi Ostrava-város (373 fő), Brűnn-város (361 fő), a Sokolovi járás (317 fő) és a Karlovy varyi járás (283 fő). A legkevesebb magyar a Pelhřimovi járásban él – mindössze 22 fő.

A **Dél-morvaországi kerület 695 magyar** nemzetiségű lakosának járások szerinti megoszlása a következő:

Járas	A magyarok száma (fő)
Blansko	34
Brűnn-város	361
Brűnn-vidék	108
Břeclav	49
Hodonín	49
Vyškov	43
Znojmo	51

Végül az érdekesség kedvéért nézzük, hogy azokban a városokban, ahol a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége helyi szervezetei működnek, milyen a magyar nemzetiségű lakosság száma. Ezek az adatok azonban nem egyeznek a szervezetek taglétszámával, mivel nem minden magyar tagja szövetségünknek, ill. egy-egy helyi szervezetnek nem csak az adott városban, de annak környékén vagy a szomszédos járásokban élő magyarok is tagjai.

Város (CSMMSZ)	A magyarok száma 2011-ben (fő)
Brünn	361
Lovosice	13
Ostrava	373
Plzeň	178
Prága	1 419
Teplíce	52

Maďaři v ČR výsledky sčítání lidu v roce 2011

Po zpracování údajů získaných sčítáním obyvatel v roce 2011 byly Českým statistickým úřadem zveřejněny jeho výsledky. Celkový počet výhradních přihlášení se k maďarské národnosti v roce 2011 činil 8.920 osob (0,08 % obyvatelstva), zatímco v roce 2001 to bylo 14.672 osob, znamená to tedy pokles o 5.752 osob. Dvojitou slovensko-maďarskou národnost uvedlo 445 osob. Maďarštinu jako mateřský jazyk uvedlo 9.286 osob a dalších 2.250 osob uvedlo dva mateřské jazyky – slovenštinu a maďarštinu.

Největší množství příslušníků maďarské menšiny žije v Praze (1.419 osob), Ostravě (373 osob) a Brně (361 osob). Po Hlavním městě Praha žije nejvíc Maďarů v Moravskoslezském kraji (1.371 osob). Z okresů má po Praze prvenství okres Karviná, kde se k maďarské národnosti hlásilo 592 osob.

Uvedené tabulky obsahují údaje o věku příslušníků maďarské a dvojitě slovensko-maďarské národnosti, jejich počet v jednotlivých krajích ČR, počet v jednotlivých okresech Jihomoravského kraje a počet ve městech, v nichž vyvíjejí svou činnost jednotlivé organizační jednotky Svazu Maďarů žijících v českých zemích.

A CSMMSZ brünni szervezetének első évtizede

A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége 1990-es prágai megalakulását követően az első „vidéki” tagszervezet 1992 decemberében jött létre az észak-morvaországi Ostravában. Ezt követte a brünni szervezet 1993-ban, amelynek alakuló ülésére 1993. november 23-án került sor. Szervezetünk első lépéseire **Olgvai Ibolya**, az alapító tagok egyike így emlékezett vissza:

„Én csak a véletlennek köszönhettem, hogy kapcsolatba kerültem a szervezkedés „lelki atyjával”, Orálek Jolánnal. Joli nénit egy boltban ismertem meg, ahol bevásárlás közben magyar szavakat hallottam. Bemutatkoztam, hogy én is magyar vagyok, és ezzel a kijelentéssel

megpecsételődött a sorsom. Joli néni tette meg az első lépéseket. Szerzett néhány címet és élénk

levelezőkapcsolatban volt Csémy Tamással, a prágai központ elnökével. Az ő tanácsára felvettük a kapcsolatot Richard Pražákkal, a Masaryk Egyetem egyetemi tanárával, valamint a Kazinczy Ferenc Diákklub tagjaival. Szeptemberben már én is a CSMMSZ tagja voltam. Megkezdődött a munka. A meghívókat az első összejövételre kézzel írtam – jobb híján a lakótelepi gyermek- és ifjúsági házba invitáltuk az érdeklődőket. Húsz ember jött el, ami kellemes meglepetés volt. Vojtek Zolinak volt a legtöbb hozzászólása, ötlete, tehát nem csoda, hogy később őt választottuk meg elnöknek.”

De lássuk, hogyan értékelte néhány év távlatából az eseményeket az alapító elnök, **Vojtek Zoltán**, aki tizenhárom évig (1993–2006) állt a szervezet élén, s annak ma is aktív tagja:

„1993-ig nem igazán éreztem hiányát a magyar közösségnek itt Brünnben, hiszen addig a kapcsolattartás Szlovákiával gondmentes volt, gyakran hazalátogattunk – magyar közegbe – a családdal. Rádásul a hobbinak, a vadászatnak köszönhetően majd minden szabadidőmet Szalkán töltöttem. A két ország szétválása után azonban megváltozott a helyzet. Egyszeriben „külföldre szakadtam”, ritkultak és anyagilag igényesebbé váltak az utazások, s így korlátozódott a rendszeres kapcsolat a magyar nyelvvel, a magyar közeggel. Ekkor jött a meghívás a CSMMSZ első összejövetelére, mely megragadott, és első perctől kezdve érdekelt egy ilyen közösség létrehozásának gondolata.

Szerintem az embernek, ha be szándékozik lépni egy szervezetbe, elképzelésének kell lennie arról, mit is vár el ettől a szervezettől, s ha még vezető tisztséget is vállal,

mi az, amit ennek a szervezetnek el kellene érnie. Mivel a többiek úgy döntöttek, hogy nekem van a legkézzelfoghatóbb elképzelésem a szervezet működéséről és céljairól, így engem választottak meg elnöknek.

Céljaink között szerepelt például felvenni és tartani a kapcsolatot minél több itt élő magyarral, létrehozni egy központot, ahol lehetőség nyílik majd a magyar nyelvvel és kultúrával való rendszeres kapcsolattartásra, megtalálni a módját annak, hogyan kamatoztassuk a cseh környezetben azt, hogy magyarok vagyunk. Fontos célunk volt az is, hogy környezetünk jó véleménynyel legyen az itt élő magyar kisebbségről. Együttműködésünk sikeresnek mondható mind a Brünni Polgármesteri Hivatallal, mind az itt működő többi nemzetiségi szervezettel. Szolgáltatásaink széles skálája, amellyel megpróbáljuk kitölteni azt az űrt, amit az itt hiányzó hivatalos magyar intézmény jelent, pozitív visszhangra lett.”

1993–2003

A CSMMSZ brünni szervezetének életében a legnagyobb minőségi fordulatot talán az 1995-ös év jelentette. Ekkor sikerült bérbe venni a Gorkij utcai klubhelyiséget, ahol létrehoztuk szervezetünk működésnek bázisát, állandó találkozási lehetőséget biztosítottunk a brünni magyaroknak, és megnyitottuk a **Magyar Kulturális és**

A Gorkij utcai klubhelyiség és iroda "üzembe helyezése" (1995)

Információs Központot (MKIC). Az MKIC célja, hogy különböző szolgáltatások révén kapcsolatot biztosítson a magyarok, a magyar kultúra és a többségi lakosság között. Eleinte turisztikai információk szolgáltatásával, magyarországi utazások közvetítésével foglalkoztunk, majd 1999-ben kínálatunk tovább bővült a tolmács-fordítói szolgáltatás megkezdésével.

Szintén 1995-ben kezdtük meg a **Magyar Kulturális Napok** szervezését és saját lapunk, a **Brünni Magyar Futár** kiadását. A Magyar Kulturális Napok lezárásaként 2000-től szervezzük meg évi rendszerességgel a Katalin-bált. A millenium évében gazag programkínálattal vártuk tagtársainkat és a magyar kultúra iránt érdeklődő nagyközönséget, amelyből kiemelkedett a Magyar Állami Népi Együttes fellépése és a Ghymes zenekar koncertje.

Szervezetünk több mint másfél évtizede közvetíti hagyományainkat városi, megyei és országos rendezvényeken, nemzetiségi fesztiválokon. Hagyományörző csoportjaink – a női kórus és a **Tiszavirág táncscsoport** – rendszeres fellépői voltak a Strážnicei Nemzetközi Folklorfesztiválnak (1996-tól), a „Vissza a gyökerekhez” (Návraty ke kořenům) és az „Egy városban élünk” (Žijeme v jednom městě) rendezvényeknek (200-tól), amelyek célja a Brünnben és a megyében élő nemzeti kisebbségek népi kultúrájának bemutatása.

2003 őszén a Magyar Kulturális Napok keretén belül ünnepeltük meg a CSMMSZ brünni szervezete fennállásának 10. évfordulóját. Az ünnepi programsorozat központi rendezvénye a Herencsár Viktória vezetésével működő TRITON Trio és vendégeik közreműködésével megvalósult nemzetközi cimbalomkoncert volt.

A CSMMSZ alapszabályának módosítása lehetővé tette, hogy szervezetünk önálló jogi személyként, de továbbra is a CSMMSZ részeként működjön. Kihasnálva a lehetőséget, a 2003 decemberében megtartott rendkívüli taggyűlésünk döntése értelmében vállaltuk a jogi és gazdasági önállósággal járó felelősséget, s az idő talán igazolta, hogy jó döntést hoztunk.

Az első klubtalálkozó egyik a Gorkij utcai székhelyünkön (1995)

A CSMMSZ brünni szervezetének második évtizede

Kiemelt események

Magyar Kulturális Napok

1995 óta évi rendszerességgel szervezzük meg Brünnben a Magyar Kulturális Napokat. A rendezvénysorozatra ősszel kerül sor, s fő célja, hogy élő kapcsolatot alakítson ki a magyar kultúrával, valamint bemutassa és népszerűsítse azt a cseh és más anyanyelvű polgártársaink körében. Az október-novemberi időpontnak szimbolikus jelentősége is van: egyrészt szervezetünk „születésnapjához”, az 1993. november 23-án megtartott alakuló üléshez kötődik, másrészt magába foglalja az aradi

A prágai Nyitnikék táncsoport (2005)

2004 - 2013

vértanúkról (október 6.), az 1956-os magyar forradalomról (október 23.) és Kazinczy Ferenc születésnapjáról (október 27.) történő megemlékezést is.

A gazdag programkínálatnak vannak már hagyományosan ismétlődő részei, ilyen a magyar nyelvű szentmise és az ünnepi megemlékezés a magyar jakobinusok emléktáblájánál a Špilberken, továbbá a rendezvénysorozatot lezáró gálaest és a Katalin-bál. A Magyar Kulturális Napokon belül rendszeresen megemlékezünk a magyarsághoz kötődő további jeles évfordulókról, irodalmi, történelmi előadásokkal, koncertekkel, népművészeti, hagyományörző és gasztronómiai programokkal próbáljuk tagtársainkhoz és az érdeklődő közönséghez közelebb hozni a magyar kultúrát, hagyományokat. A rendezvények megszervezésében és lebonyolításában több támogató és partnerszervezet segítségére is számíthatunk, ami mind hozzájárul a rendezvények színvonalához és sikeréhez.

A mezőtúri Szivárvány cimbalmenkar (2011)

A Kőrís néptáncsoport megalakulása és tevékenysége

A korábbi években működő női énekkar és a Tiszavirág táncsoport tevékenységére építve 2002-ben szervezetünk védőszárnyci alatt megalakult a Kőrís néptáncsoport, amely 2007-től polgári társulásként működik, és szervezetünkkel karöltve vesz részt a magyar népi kultúra csehországi népszerűsítésében. Tagjai sorában csehek és magyarokat egyaránt találunk. Célja a magyar nyelvterület néptáncainak ápolása és megismertetése a cseh közönséggel. Rendszeres fellépője a városi, megyei és országos szintű rendezvényeknek, nemzetiségi és folklórfesztiváloknak.

A Kőrís fellépése a „Vissza a gyökerekhez” fesztiválon (2006)

Szabó Lőrinc emléktáblájának felavatása a Morva-karsztban

2005 októberében a Magyar Kulturális Napok rendezvénysorozat keretén belül újabb magyar vonatkozású emlékhellyel gazdagodott Csehország. A CSMMSZ brünni szervezete a Miskolci Egyetem Szabó Lőrinc Kutatóhelye kezdeményezésére és a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága – Anyanyelvi Konferencia hathatós támogatásával Szabó Lőrinc-emléktáblát avatott a Morva-karsztban lévő Macocha-szakadék közelében. Szabó Lőrinc (1900–1957) költő, műfordítót baráti szálak fűzték a néhai budapesti csehszlovák kultúrattaséhoz, Anton Strakához, akinek köszönhetően többször felkereste Csehszlovákiát. 1933-as útjáról

Szabó Lőrinc emléktáblájának leleplezése – Komlós Attila és Kabdebó Lóránt

a következőket írta: „Megemlítem utólag, hogy Brünn mellett csodaszép volt a föld alatti zegzugos és óriási Macocha-cseppkőbarlang, amely a barlangok Velencéje... Mindenkinek ajánlom, hogy ezt a világszerte nem ismert, páratlan cseh nevezetiséget tekintse meg, ha Brünnbe megy”.

Az emléktábla ünnepélyes felavatása Kabdebó Lóránt, a Miskolci Egyetem tanára, Szabó Lőrinc-kutató ünnepi beszédével kezdődött. A táblát a professzor úr és Komlós Attila, az Anyanyelvi Konferencia ügyvezető elnöke leplezték le. A fekete gránitból készült tábla tervezője és kivitelezője Szilavecky István egykori brünni magyar diák, KAFEDIK-tag volt. Az avatáson a Csemadok Lévai Alapszervezetének irodalmi színpada verseszenés összedállítással emlékeztet meg a költő életművéről.

Szabó Lőrinc emléktáblájának leleplezése

Emlékkonferencia az 1956-os magyar forradalom 50. évfordulója tiszteletére

2006-ban az 1956-os események 50. évfordulójáról emlékezett meg a világ magyarsága. A csehországi megemlékezések megszervezéséből a CSMMSZ brünni szervezete is aktívan kivette a részét. Szabó István, Magyarország prágai nagykövete védnöksége alatt és a nagykövetség támogatásával emlékkonferenciát szerveztünk a Masaryk Egyetem Nemzetközi Politikatudományi Intézete és a Cseh Tudományos Akadémia Modern Történeti Intézete közreműködésével. A rendezvényre 2006. november 15-én került sor a Masaryk Egyetem Társadalomtudományi Karának

A konferencia előadói és vendégei (balról): Gurszki Zuzsanna nagykövetségi tanácsos, Deřný Attila, Ripp Zoltán, Jiří Pernes, Stanislav Balík

épületében, és olyan nagy érdeklődést keltett mind a magyar, mind a cseh hallgatóság részéről, hogy kicsinek bizonyult az előadóterem. A konferencia előadói jeles magyar és cseh szakemberek voltak: „A félbeszakított forradalom” című előadásával Ripp Zoltán, a budapesti Politikátörténeti Intézet munkatársa nyitotta meg a konferenciát, majd Jiří Pernes (Cseh Tudományos Akadémia) „Az 1956-os események csehszlovákiai visszhangja” és Stanislav Balík (Masaryk Egyetem) „Az 1956-os események – mérföldkő a poszttotalitárius rendszerekhez vezető úton?” című előadása hangzott el.

Hagyományőrzők a telnicei kopjafánál

Kopjafaállítás Telnicében az austerlitz csata 201. évfordulóján

Az emlékmű felállításának gondolata a budapesti Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem (ZMNE) oktatóitól és hallgatóitól származik. A számos falut magában foglaló néhai csatatér napjainkban emlékpark, ahol csak az azt felügyelő szervezetek beleegyezésével lehet új emlékművet létesíteni. Esetünkben ez Telnice község önkormányzata és a Project Austerlitz volt. Mind a falu vezetői, mind a csatatér felügyelői kezdettől fogva támogatták a ZMNE és a CSMMSZ brünni szervezete közös törekvését. Telnice önkormányzata a falu központjában ajánlotta fel az emlékmű leendő helyét, vállalta a tereprendevezést és a talapzatok elkészítését, a ZMNE bebiztosította a kopjafa elkészítését, a CSMMSZ brünni szervezete pedig vállalta a kopjafa mellé helyezendő többnyelvű tájékoztató tábla bebiztosítását és az egyes lépések koordinálását. Tudomásunk szerint a telnicei kopjafa az első ilyen típusú emlékhely Csehország területén. Ünneplés felavatására 2006. december 2-án került sor a kezdeményezők, a község hivatalos képviselői és lakosai, valamint a korabeli egyenruhákban és fegyverzetben

díszőrséget álló cseh, szlovák, magyar és székely hagyományőrök jelenlétében. Ünnepi beszédet Csikány Tamás hadtörténész, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem docense mondott, amelyből az alábbiakban idézünk.

„A magyarok ősi szokása szerint, az elesett katona temetésének helyét úgy jelölték meg, hogy törött kopóját a sírhanthba szúrták. Később e törött kopját díszesebb emlékoszlop, az ún. kopjafa váltotta fel, melynek kialakult egy jelképrendszere is. Így vált beszédessé a síremlék. Az Erdélyben élő székelyek temetőiben ma is sok ilyen síremléket láthatunk, mely jelképezi a székelyek katonáskodási kötelezettségét. A most felállított kopjafa felső részén egy süveg látható, mely azt mutatja, hogy férfiaknak állít emléket, de ott látható a tulipán is, mely az otthon maradt székely anyákat, feleségeket és özvegyeket szimbolizálja. A nap és a hold a székely címer két díszé, az egész népet jelöli.

Az austerlitz csatában a négy székely határőr gyalogzászlóalj, a székely huszárezred vett részt, rajtuk kívül a magyarságot a 4. huszárezred képviselte. Lehettek vagy négyezren, akik Telnitz

Ünnepi beszéd – Csikány Tamás és Detáry Attila

Hagyományőrök a telnicei kopjafánál

környékén harcoltak. A magyar veszteségeket csupán becsülni lehet. A két székely gyalogezred a források szerint elvesztette kétharmadát, vagyis ha a hadrendben szereplő 2600 fővel számolunk, akkor 1733 fő halt és sebesült meg. A 4. huszárezretől öt fő halt meg, harminchat megsebesült és hét fő esett fogságba. A 11. huszárezretől hat fő halt meg, ugyanennyien megsebesültek és tizenketten tüntek el.

Az 1805-ös háborúban több tízezer magyarországi katona szolgált a császári seregben. Nagyobb részük Itáliában harcolt Károly főherceg parancsnoksága alatt, egy részük Ulm környékén került fogságba. Sem nekik, sem a többi napóleoni háborúban életét adó sok-sok ezer magyarnak nincs sehol emlékhelye. A telnitzi emlékművel a velük szembeni adósságunkat is szeretnénk csökkenteni.

Ezen emlékmű állítson emléket azoknak is akik támogatták a székelyek harcát: a brodi határőrezred horvátjainak, az orosz vadászoknak. Emlékeztessen a francia áldozatokra és mindenkire, aki részt vett a világtörténelem sorsdöntő csatájában, melyet Austerlitz mellett vívtak.”

Sólyom László köztársasági elnök brünni látogatása

Göncz Árpád 1996-os látogatása után 2007-ben ismét a Magyar Köztársaság elnökét köszönthettük városunkban. Öexcellenciája Sólyom László 2007. május 24-én érkezett Brünnbe a közép- és kelet-európai államfők csúcstalálkozójára, és még aznap este találkozott a brünni magyar szervezetek képviselőivel. A brünni magyarok nevében Detáry Attila, a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége brünni szervezetének elnöke és Németh Ildikó, a Kazinczy Ferenc Diákklub elnöke köszöntötte a köztársasági elnököt, majd mindketten ismertették szervezeteik tevékenységét.

Sólyom László köszöntőjében hangsúlyozta, milyen fontosnak tekinti a különböző országokban élő magyar nemzetrészek együttműködését, a kölcsönös kapcsolatok fejlesztését és támogatását. Örömet fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a brünni magyar gyerekek többsége beszéli elődei nyelvét, és hogy a városban tanuló magyar fiatalok révén is biztosított a közösség folyamatos megújulása.

Öexcellenciája Sólyom László a brünni magyarok körében

A Hotel Internationalban megtartott találkozó után Sólyom László a jelenlévők kíséretében meglátogatta a Špilberk várat, ahol megkoszorúzta a várfalon a magyar jakobinusok emlékére állított emléktáblát, valamint Kazinczy Ferenc vármúzeumban található emléktábláját. Másnap, május 25-én, öexcellenciája részt vett az államfők csúcstalálkozójának plenáris ülésén, amelyre a Vásárvárosban került sor.

Szent Márton útja Morvaországban és lányomának felavatása Blanskóban

Az Európa Tanács 2005-ben a Szombathelytől a franciaországi Toursig vezető útvonalat Európai Kulturális Útvonallá nyilvánította, hogy bemutassa Európa legnépszerűbb szentjének, Szent Mártonnak az életét és kultuszának kiemelkedő emlékeit.

Szent Márton a mai Szombathelyen, az egykori Savariában született. A Római Birodalom katonái közül nemcsak vitézségével, hanem jóságával, a betegek és a szegények iránti részvételével tűnt ki. 371-ben a toursi keresztény közösség püspöknek választotta. Püspökként emberszeretete, jósága és kiváló szónoki képessége nagyon népszerűvé tették. Candes-ban halt meg 397-ben. A frank királyok és Gallia védőszentje lett, és az egész keresztény világon elterjedt tisztelete. Európában több mint háromezer település és templom viseli nevét.

Szent Márton útjához azok a települések csatlakozhatnak, ahol Szent Márton templom van, vagy más módon – például nevük révén – kötődnek a középkori szenthez. A 2007 nyaráig kialakított, Szombathelyről induló Szent Márton útvonalakhoz addig négy ország (Magyarország, Horvátország, Szlovénia és Ausztria) 65 települése csatlakozott. A projekt szombathelyi kezdeményezői, Orbán Róbert és Feiszt György, 2007 tavaszán azzal a kéréssel fordultak szervezetünköz, hogy segítsünk a Szent Márton út északi ágának

Szent Márton jelképes lábnyma Blanskó plébániatemplomában

kiépítésében, Szlovákián és Morvaországon keresztül. Örömmel bekapcsolódtunk, és közreműködésünkkel sikerült megnyerni a blanskói plébánia és a városi hivatal támogatását, valamint további tíz demorvaországi települést bevonni a projektbe (Šatov, Žerotice, Třebíč, Dolní Loučky, Rosice, Zbýšov, Luleč, Dambořice, Násedlovice, Starý Poddvorov). Megtörtént a felsorolt települések templomának fotódokumentációja, majd ezek feldolgozása, melynek eredménye egy négy nyelvű „vándorkönyv” kiadása és a projekt honlapján történő megjelenítése lett.

2008. április 19-én Blanskóban a projekt keretében felavatásra került Szent Márton jelképes lábnyma, amivel lényegében kiépült a Szent Márton Kulturális Útvonal északi szakasza. A lábnymovatást konferencia előzte meg, ahol Ivo Polák alpolgármester, Detáry Attila, a CSMMSZ brünni szervezetének képviselője, illetve a szombathelyi kezdeményezők, Feiszt György és Orbán Róbert ismertették a projektet és hangsúlyozták annak jelentőségét. Az előadások és az azt követő véleménycserék után a küldöttek átvonultak a város plébániatemplomába, ahol Václav Slouk brünni kanonok, székes főkapitán köszöntötte a vendégeket és a szép számban összegyűlt hívőket. Az ünnepi szentmise végén felavatták Szent Márton lábnymát, valamint a templom előtt elhelyezett információs táblát.

Szent Márton útja – konferencia Blanskóban

Szervezetünk székhelye és a Nemzeti Kisebbség Háza

A CSMMSZ brünni szervezetének 1995-től a Brünn belvárosának közvetlen közelében található Gorkij utcai iroda és klubhelyiség adott otthont egészen 2010-ig. Tekintettel arra, hogy a különböző szervezetől korábban rendszeresen kapott támogatások összege jelentős mértékben csökkent, illetve hogy az eredeti székhelyünknek a bérleti szerződésben meghatározott bérleti ideje is letelt, mindez 2009-ben döntéshozatalra kényszerített minket. Brünn város önkormányzata éppen ebben az időszakban valósította meg a Nemzeti Kisebbség Házának tervét. A városközpontban található régi városháza belső épületszárnyában irodákat és közösségi helyiségeket létesített a városban élő kisebbségek szervezeti számára. Ennek az előnyös lehetőségnek köszönhetően 2010-től szervezetünk is ebben a patinás épületben kapott új otthont. A költözésre 2010. március 26-án már itt tartottuk meg szervezetünk évzáró taggyűlését, amelynek keretében sor került új székhelyünk családi hangulatú felavatására is. A taggyűlésen és az ünnepélyes avatáson részt vett dr. Szőke László, Magyarország prágai nagykövete és dr. Gyurcsík Iván tanácsos is.

Régi székhelyünk és klubunk a Gorkij utcában

Jelenlegi klubhelyiségünk a Nemzeti Kisebbségek Házában

A Nemzeti Kisebbségek Házának hivatalos ünnepélyes átadására 2010. június 12-én került sor a Babylonfest nemzeti kisebbségi fesztivál 3. évfolyamának keretén belül. Az átadáson jelen voltak az önkormányzat hivatalos képviselői, köztük PhDr. Kateřina Dubská asszony, Brünn város önkormányzata Nemzeti Kisebbségi Bizottsága elnöke, valamint PhDr. Miloš Vraspír, a bizottság titkára. A CSMMSZ brünni szervezetén kívül még a városban élő lengyel, görög, ruszin és bolgár kisebbségek szervezetei is ide helyezték székhelyüket. A megnyitő alkalmával, az ünnepi beszédek és koccintás után az érdeklődők meglátogatták az egyes szervezetek klubhelyiségeit, ahol mindenütt finom falatokkal, nemzeti jellegzetességekkel várták a látogatókat.

Együttműködési megállapodás a Csemadok Pozsonypüspöki Alapszervezetével

A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége megalakulásától kezdve nagyon jó kapcsolatokat ápol a szlovákiai magyarok legnagyobb kulturális egyesületével, a Csemadokkal. A Csemadok több képviselője is értékes támogatást nyújtott szervezetünk kezdeti nehézségeinek leküzdéséhez, lehetőségeikhez mérten szívesen vettek részt

rendezvényeinken, valamint közös programok szervezésével gazdagították programkínálatunkat. A CSMMSZ brünni szervezetének megalakulását követően a legszorosabb kapcsolatot a Csemadok Pozsonyi Városi Választmányával és Pozsonypüspöki Alapszervezetével építettük ki. A Pozsonyi VV titkára és a Pozsonypüspöki ASZ alelnöke, Jégh Izabella személyesen is sokat segít a brünni magyar szentmisék megszervezésében, vendégül látja tagtársainkat a Pozsonyi Városi Kulturális Napok keretén belül megrendezésre kerülő kulturális programokon, és nagyon sok jó tanáccsal látott és lát el bennünket.

A CSMMSZ brünni szervezete és a Csemadok Pozsonypüspöki Alapszervezete vezető képviselői 2010-ben úgy döntöttek, hogy a majdnem két évtizede tartó baráti kapcsolatot és együttműködést hivatalos formában, együttműködési megállapodással is megpecsételik. Az együttműködési megállapodást Fazekas Mónika és Nagy Elza, a két szervezet elnöke 2010. október 23-án írta alá szervezetünk székhelyén több pozsonyi és brünni tag jelenlétében, a Magyar Kulturális Napokon belül megrendezett magyar nyelvű szentmisét és ünnepi megemlékezést követően.

Magyar nyelvű szentmise a Szent Család-templomban (2010)

XI. Civil Akadémia Brűnben

A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége és a budapesti Magyar Kollégium Kulturális Egyesület szervezésében 2012. november 15-18-án került sor Brűnben a XI. Civil Akadémiára. A rendezvényre meghívást kaptak a Magyarország határain túl működő magyar civil szervezetek képviselői. A Civil Akadémia tulajdonképpen egy vándorgyűlés, helyszíne évente változik, így a résztvevő civil aktivistáknak alkalmuk nyílik a vendéglátó szervezet, ill. az adott ország többi magyar szervezeteinek megismerésére, kapcsolatépítésre, tagok közötti eszmecserére.

A Brűnbe látogató mintegy húsztagú csoport, melynek tagjai hét országból érkeztek a morva fővárosba, szervezetünk segítségével betekintést nyerhetett a csehországi magyar kisebbség életébe, szervezeteinek működésébe, megismerkedett a város és a környék nevezetességeivel és magyar vonatkozású emlékhelyeivel. A Civil Akadémia résztvevőit Brűn város önkormányzata részéről Dr. Martin Ander, a Nemzeti Kisebbségek Bizottsága elnöke köszöntötte városunkban. A találkozón továbbá részt vett Rákóczi Anna, a CSMMSZ országos elnöke, az Iglice – Prágai Magyar Szülők Egylete, a brűnni Kazinczy Ferenc Diákklub, a prágai Ady Endre Diákkör és a Prágai Missziói Református Egyházközség képviselői.

A XI. Civil Akadémia résztvevői és vendégei

KÉPES KRÓNIKA

Richard Pražák előadása (2007)

*Anyja csak egy van - a Nyitrai Egyetemisták
Kínjátzó Körének előadása (2006)*

Simon Attila előadása (2005)

*Csongor és Tünde - a budapesti Wataridori
Színkör előadása (2008)*

Irodalmi est a Költészet Napja alkalmából (2007)

*Találkozó Molnár Norberttel, az Ujszó
főszerkesztőjével (2007)*

Cyermekprogramok

Kulturális rendezvények

Népművészet
hagyománytapolás

Országos és nemzetközi
rendezvények

Eseménynaptár 2013

JANUÁR

Január 18., Brünn, Régi városháza

A Nyelvében él a „národnostná menšina” című vándorkiállítás megnyitója

A kiállítást megnyitotta és bemutatta: Orosz Örs, a kiállítás kurátora, a Fórum Kisebbségkutató Intézet tudományos munkatársa.
Társ szervezők: Kazinczy Ferenc Diákklub, Fórum Kisebbségkutató Intézet (Somorja)

Március 24., Brünn, Régi városháza

„Nyuszi ül a fűben” – húsvéti gyermekfoglalkozás

A foglalkozást vezette Juhász Vass Klára pedagógus.

FEBRUÁR

Február 3., Brünn, Régi városháza

„Hull a hó, mesebeli álom” – mesedélután és játszótér gyermekeknek

A foglalkozást vezette Juhász Vass Klára pedagógus.

MÁRCIUS

Március 1., Brünn, Régi városháza

A CSMMSZ brünni szervezetének évről-évi tagsági gyűlése

Március 17., Brünn, Špilberk

Ünnepi megemlékezés és koszorúzás a magyar jakobinusok emléktáblájánál

Társrendező: Kazinczy Ferenc Diákklub

Március 20., Brünn, Régi városháza

Műveltségi vetélkedő

Társrendező: Kazinczy Ferenc Diákklub

Március 23., Brünn, Régi városháza

Református istentisztelet

Igét hirdetett: Nt. Éles György, a Prágai Református Gyülekezet lelkipáspáterja.

Április 16., az Irgalmas Rend konventjének nagyterme

A V&V DUO zongorakoncertje

Várallyay Kinga és Vojtek Jan koncertje, amelyen felcsendültek Beethoven, Chopin, Smetana, Debussy és más zeneszerzők művei is.

Április 17., Brünn, Skleněná louka teázó

Kiállítás megnyitó és Weöres-est

Az est az IMAGINE, EXPRESS, IMPRESS a multicultural Brno c. fotópályázat díjátadója és a a legjobb fényképek kiállítása. Ezután Weöres Sándorra emlékeztünk születésének 100. évfordulójának alkalmából.
Társrendező: Kazinczy Ferenc Diákklub

Április 19., Brünn, Restaurace Thalie

Színházi est és táncház

Az Algernon-effektus c. monodráma Ilyés Lénárd budapesti színművész előadásában. Táncház Juhász Sándorral és párjával, valamint a felsőszeli Bicskás zenekarral.
Társrendező: Kazinczy Ferenc Diákklub

Május 12., Kuřim, kastélyudvar

Nemzetiségek Napja

A nap folyamán a kuřimi óvodások és iskolások műsora mellett fellépett a Kőrös néptáncsoport a felsőszeli Bicskás zenekar kíséretével. A látogatók néhány Kuřimban

ÁPRILIS

MÁJUS

élő nemzetiség gasztronómiájából is ízelítőt kaphatnak.

Társrendezők: Kuřim város, kuřimi római katolikus plébánia

Május 14., Brünn, Stará pekárna

A Julia Karosi Quartet koncertje

Társrendező: Agentura Art

Május 18., Hodonín - fürdő

Nemzetiségek Napja

A nap folyamán a Dél-moravországi területben élő tíz nemzeti kisebbség folklorcsoportjai és zenekarai léptek fel. A látogatók az egyes nemzetiségek gasztronómiájából is ízelítőt kaphattak.

Rendező: Dél-morvaországi Kerület – Nemzeti Kisebbségek Tanácsa

Június 2., Brünn, Régi városháza

"A betyárok így éltek, úgy éltek..." - mesedélután

Az ekecsi Kuttyomfitty Társulat előadásában a 18.-19. században élt betyárok világát mutatta be a közönségnek, bábokkal, táncsal izgalmasabbá téve az előadást.

Június 22., Brünn, Maják szabadidőközpont

Gyermek- és sportnap

Augusztus 30 – szeptember 1., Kouty

A cseh- és morvaországi magyarok 15. művelődési tábora

Szeptember 10., Brünn, Stará pekárna

A Kertész Erika Duo koncertje

Társrendező: Agentura Art

Szeptember 14., Brünn, Régi városháza

Sün Balázs – gyermekfoglalkozás

A foglalkozást vezette Juhász Vass Klára pedagógus.

Szeptember 17–21., Brünn

Babylonfest

A Brünnben élő nemzeti kisebbségek fesztiválja.

Szeptember 28., Brünn, Régi városháza

Református istentisztelet

Igét hirdetett Nt. Éles György, a Prágai Református Gyülekezet lelkipásztora.

Október 6., Brünn, Régi városháza

"Egy boszorka van" – gyermekfoglalkozás

A foglalkozást vezette Juhász Vass Klára pedagógus.

Október 12., Brünn, Špilberk

Ünnepi megemlékezés és koszorúzás a magyar jakobinusok emléktáblájánál

Október 12., Brünn, Szent Mihály templom

Magyar nyelvű ünnepi szentmise

SZEPTEMBER

OKTÓBER

JÚNIUS

AUGUSZTUS

Október 12., Brünn, SC Brno-střed
20 éves a CSMMSZ brünni szervezete
Ünnepi est és fogadás

NOVEMBER

November 2., Brünn, Betlehemi templom
Református istentisztelet

Igét hirdet: Nt. Éles György, a Prágai Református Gyülekezet lelkipásztora.

November 3.
Brünn, Központi Temető; Telnice
Halottak napi megemlékezés a magyar honvédsíroknál és a kopjafánál

November 7., Brünn, Stará pekárna
A Kovács Linda Duo koncertje
Társrendező: Agentura Art

November 14., Brünn, Régi városháza
Vendégünk volt Fülöp Andrea, Magyarország prágai konzulja.
Szent-Györgyi Albert Nobel-díjas tudós és a C vitamin – Ambrus Tünde előadása.

November 23., Brünn, SC Brno-střed
A Magyar Kulturális Napok gálaestje
A prágai Nyitnikék néptáncsoport fellépése, táncház Schaffer Szilveszter bandájával és Katalin-bál.

Szervezetünk tisztségviselői (2004–2013)

Elnökök:

- Vojtek Zoltán (1993–2006)
- Detáry Attila (2006–2008)
- Lelovics Pál (2008–2009)
- Fazekas Mónika (2009–napjainkig)

Vezetőségi tagok (2013-ban):

- Ambrus Tünde
- Detáry Attila
- Dittel Beáta
- Mlejnek Ilona
- Olgayai Jenő
- Szabó Dezső

Ellenőrző bizottság (2013-ban):

Kaiser Mária
Tóth Nándor
Vojtek Zoltán

Képviselők a CSMMSZ országos szerveiben (2013-ban):

- Detáry Attila
(az Országos Elnökség tagja, a Szövetség alelnöke)
- Fazekas Mónika
(az Országos Elnökség tagja)
- Mlejnek Ilona
(az Országos Ellenőrző Bizottság elnöke)

További vezetőségi tagok voltak:

- Fazekas Mónika
- Hanika Mónika
- Kaiser Mária
- Kolář Edit
- Somogyi László
- Sonkoly Tibor
- Šabacká-Mrlíková Ágnes
- Vojtek Zsuzsanna

További ellenőrző bizottsági tagok voltak:

- Dittel Beáta
- Fazekas Mónika
- Lelovics Pál
- Matoušková Katalin
- Mlejnek Ilona
- Podhorský Vidor
- Somogyi László
- Šalplachta Éva

Támogatóink és partnereink

Köszönjük, hogy segítették tevékenységünket és hozzájárultak programjaink megvalósításához!

Támogatóink & Partnereink

- Brünn város / Statutární město Brno
- Dél-morvaországi kerület / Jihomoravský kraj
- Cseh Köztársaság Kulturális Minisztériuma / Ministerstvo kultury ČR
- Cseh Köztársaság Oktatásügyi, Ifjúsági és Sportminisztériuma / Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
- Magyar Turizmus Rt., Prága / Maďarská turistika, Praha
- Magyarország Prágai Nagykövetsége / Velvyslanectví Maďarska v Praze
- Prágai Magyar Intézet / Maďarský institut Praha
- Rákóczi Alapítvány, Prága / Nadace Rákóczi, Praha
- Balassi Intézet
- Bethlen Gábor Alap
- Gyermekek-, Ifjúsági és Sportminisztérium
- Határon Túli Magyarok Hivatala
- Ilyés Közalapítvány
- Magyar Köztársaság Miniszterelnöki Hivatala
- Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága – Anyanyelvi Konferencia
- Nemzeti Kulturális Alapprogram
- Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
- Alfine a.s.
- Borszem s.r.o.
- CK ALKA-TOUR s.r.o.
- ČEBUS, cestovní kancelář, s.r.o., Brno
- ERLI Klimkovice, s.r.o.
- HOBAS CZ s.r.o.
- Hotel Balaton – J. Panocha, Pohořelice
- HUNGARIATOUR s.r.o.
- Impreglon Kft.
- IN-EKO TEAM s.r.o., Tišnov
- Jihomoravská armaturka s.r.o., Hodonín
- Květiny – M. Husárová, Brno
- Maďarské speciality – O. Šuták, Brno
- MAINCOR s.r.o., Praha
- Noviko s.r.o., Brno
- OutletExpert CZ LTD
- Suncontrol s.r.o., Brno
- Sweco Hydroprojekt a.s., Brno
- Szombathelyi Erdészeti Zrt.
- Videoton Praha s.r.o.
- Wine Art s.r.o., Brno
- Kazinczy Ferenc Diákklub, Brünn
- Jiří Mahen Könyvtár, Brünn
- Agentura Art, Brünn
- Komete Sportegyesület, Brünn
- Masaryk Egyetem Társadalomtudományi Kara, Brünn
- František Jilek Művészeti Alapiskola, Brünn
- Výbor národní kultury, Brünn
- Kóris Polgári Társulás, Brünn
- Brünni Városi Múzeum
- Brünni nemzeti kisebbségek szervezetei
- Blansko város önkormányzata
- Kuřim város önkormányzata
- Telnice község önkormányzata
- Cseh Tudományos Akadémia Modern Történeli Intézete
- Prágai Magyar Intézet
- Csemadok Pozsonyi Városi Választmánya
- Csemadok Pozsonypüspöki Alapszervezete
- Csemadok Lévai Alapszervezete
- Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja
- Magyar Köztársaság Kulturális Intézete, Pozsony
- Szövetség a Közös Célokért, Pozsony
- Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Salgótarján
- Magyar Kollégium Kulturális Egyesület, Budapest
- Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, Szombathely
- Mezőtúr város önkormányzata
- Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kara
- Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest

Kiadványaink

Brünni Magyar Futár

A CSMMSZ Brünni szervezetének közlönye 1995-től jelenik meg Brünn város önkormányzata és a Rákóczi Alapítvány támogatásával. Célja a CSMMSZ Brünni szervezetéhez, valamint a csehországi magyarokhoz kötődő fontos események dokumentálása, a magyar-cseh kapcsolatok és Brünn város bemutatása. A lapban megjelenő írások szerzői szerveztünk tagjai, illetve hozzánk érkező vendégek, előadók.

A Brünni Magyar Futár szerkesztői voltak az elmúlt évtizedben: Ambrus Tünde, Detéry Attila, Dittel Beáta, Tóth Nándor, Vojtek Zoltán; műszaki szerkesztők: Milan Sedlák, Füzék Péter, Vojtek Péter.

- 20 éves a CSMMSZ osztravai szervezete
- **Babylonfest**
Brünni Nemzeti Kisebbségek Napjai
- Kárpát-medencei
- **Civill Akadémia Morvaberényben**
- **A fáradhatatlan kultúraszervező**

17. évfolyam
2012/1

Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége
Svaz Moravárů a Čechách v českých zemích
Brno
1993-2003

Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége, Brno.

Almanach 1993–2003

A CSMMSZ brünni szervezete megalakulásának 10. évfordulója alkalmából jelent meg 2003 őszén. A kiadvány összefoglalja a szervezet életének első tíz évét, megszólaltja az alapító tagokat, támogatókat, partnereket, áttekinti a brünni magyar szervezetek és a morva-magyar kapcsolatok történetét. Az Almanach melléklete: Magyarok Brünnben 1999–2000 (DVD).

A kiadvány megjelentetését a Határon Túli Magyarok Hivatala támogatta.
Főszerkesztő: Vojtek Zoltán; munkatársak: Detáry Attila, Olgyai Ibolya, Sonkoly Tibor, Šabacká Ágnes; műszaki szerkesztő: Milan Sedláč.

Hozzájárulásunkkal jelent meg továbbá Miroslav Jeřábek történész

„Za silnou střední Evropu: středoevropské hnutí mezi Budapeští, Vídní a Brnem v letech 1925-1939”

(Az erős Közép-Európáért: Közép-európai mozgalom Budapesten, Bécsben és Brünnben az 1925-1939-es években) című könyve 2008-ban a prágai Dokořán Kiadó gondozásában.

DOKOŘÁN

Miroslav Jeřábek
ZA SILNOU STŘEDNÍ EVROPU

Středoevropské hnutí mezi
Budapeští, Vídní a Brnem v letech 1925-1939

Brněnský deník - Rovnost / 2004 ▲

■ **S Maďary nejen o tanci** * Desáté Maďarské kulturní dny pro veřejnost (se vstupným 50 Kč) se uskuteční o víkend 23. a 24. října v Brně-Lužánkách v Centru volného času. Svaz Maďarů žijících v českých zemích tam zahájí v sobotu v 18 hodin Jarmareční dny, a to s vystoupením Lidového souboru Garam Menti Népi Együttes z Levic. Po 19 hodině představí nejen moravští Maďaři v Brně Csupak, tedy svoji gastronomii, cestovní ruch a vinařství. Následně pak „Tancírnu“ i s výukou temperamentních maďarských tanců za hudebního doprovodu skupiny Pengő a zpěvu Ivett Baran. Neděle patří na festivalu od 10 hodin mši v maďarském jazyce v brněnském kostele v Grohově ulici. Půl hodiny před polednem uctí Maďaři odkaz svých předků-bojovníků za nezávislost národa v pamětní desky maďarských Jakobínů na Špilberku. (vž)

Na pozvání Výboru pro národnostní menšiny Zastupitelstva města Brna ze 8. října 2004 přivítal Richard Svoboda setkat se účastní národnostních menšin. Po pracovní obědi byl čas i na společné foto. Foto: Zdeněk Poláček

▲ Haló Brno / 2004

Zájem turistů o Maďarsko roste, táhnou tokajská vína

Brno ■ Zájem českých turistů o cesty do Maďarska stále roste. Zatímco v roce 1997 sem přijelo dvacet šest tisíc Čechů, loni to bylo více než dvakrát tolik a letošní odhady se pohybují kolem šedesáti tisíc turistů. Nejvíce vyhledávají termální lázně, hlavní město Budapešť či jezero Balaton. Řekl to Zoltán Vojtek z brněnské organizace Svazu Maďarů.

Češi jezdí nejvíce do Chorvatska, na Slovensko a do Itálie. Maďarsko je až na dvanácté příčce jejich zájmu, ale přesto se jim snaží nabídnout něco, co doma postrádají. Zhruba do stovky nových projektů v lázeňství investovaly státní orgány miliardy forintů. V oblasti severního Maďarska lákají k návštěvě v zimě také lázně ve městech Eger či Miskotapólca s unikátním jeskynním systémem. Metropole nabízí stejně jako jinde v Evropě vyzdobené vánoční centrum s řemeslným trhem. (čtk)

▲ Brněnský deník - Rovnost / 2005

◀ Brněnský deník - Rovnost / 2004

Brünn

2007. október 20-án, az 56-os forradalom évfordulója alkalmából, a brünni Szent Család-templomban magyar nyelvű szentmisét mutatott be **Parák László** csallóközcsallórtóki plébános.

A Cseh és Morvaországi Magyarok Szövetsége Brünni Alapszervezete immár tizenhetedik éve ápolja az anyanyelvi kultúrát és ismerteti meg a város lakóival a magyar hagyományokat és a magyarság történelmét. Évente visszatérő rendezvénysorozat a „Brünni Magyar Napok”, melynek első rendezvénye már évek óta az 56-os eseményekkel függ össze, és magyar nyelvű szentmisével kezdődik. Már harmadik alkalommal mutatta be itt a legszentebb áldozatot **Parák László**, aki szentbeszédében az igaz, erős hitre és a népek szabadságvágyára mutatott rá. A szentmisén, amelyen ezúttal a pozsonyi püspök **Nagy Mónika** orgonált, mintegy 35 fő vett részt, akik a végén megjelölődően énekeltek nemzeti imánkat és a Boldogságanyókat kezdetül éneket. Ezt követően a kis csapat együtt ment fel Špilberk várába, ahol a várfalu levő Kazinczy emléktáblánál elhelyezték az emlékezés virágait.

Beszélgésünk során az alapszervezet elnöke, **Detél Attilától** megtudhatuk, hogy a vezetőség ez idáig 35 rendezvényt valósított meg. Javárészt főszervezőként, néhány alkalommal társszervezőként. A munka dandárját **Ambrus Tünde** titkár végzi. Dícséretre méltó, hogy 13. éve jelentetik meg a „Brünni Magyar

Magyar nyelvű szentmise

Fatírri”, amelyben minden rendezvényükkel szilárdan beszámolnak.

Szent István országát erős hitre építte, amit szent megmaradni. A brünni alapszervezet magyar nyelvű szentmise erős hittel és bizalommal dolgozik, ezért tud olyan jó változatos programot kínálni tagjainak. Munkájának meg is van az eredménye. Brünn város önkormányzata támogatója tartja őket, a nemzetiségi kultúra helyi szervezése során kikéri véleményüket, szereplésük a tanácsot, és az újság kiadását rendszeresen támogat is támogatják.

Örülök, hogy a Csemadok Pozsonyi Városi Várműködés titkárságán ott lehettem az alapszervezet megbeszélésénél, és azóta is figyelemmel kísérem munkájukat, közös rendezvényeket szervezhetünk, kölcsönösen támogatjuk egymás működését, és értékes embereket ismerhetünk meg.

Jégh Izabella

PÁTÝ COUNTRY VEČER

V sobotu 1. srpna 2009 se konal již 5. country večer v areálu mateřské školy. V letošním roce počasí přálo, takže letní večer se skupinou Moment, která hrála k tanci a poslechu, byl určitě příjemný. Občerstvení bylo zajištěno zaměstnanci vinárny Satalava a nechyběl ani pravý maďarský guláš, který opět připravili členové ma-

darského sdružení. Zpestřením letošního večera byla možnost jízdy na koni, kterou zajišťoval se svoji kobyčkou pan František Vlach, jemuž patří od všech účastníků i pořadatelů poděkování. Děkujeme i všem účastníkům této akce za podporu a doufáme, že se všichni dobře bavili. Poděkování patří i těm, kteří si zakoupi-

li propagační předměty školy – tužky a pamětní medaile – a přispěli tak nejen našim dětem, ale i jedné z obcí postižené povodněmi. Částka 300 Kč bude společně s dalšími příspěvky, které se pokusíme ještě formou podobných akcí zajistit, předána jako vánoční dárek.

L.B.

Ve vsi odhalí transylvánský pomník

Telnice - I když od bitvy u Slavkova uplynulo již 201 let, jejím obětem se stále stavějí pomníky. Ten největší odhalí v sobotu večer v Telnici a unikátní je v tom, že se trochu podobá indiánskému totemu, ale říká se mu kopjača a podobný zatím nikde jinde v zemi zřejmě není.

Je dubový, vyřezávaný a domovem takových pomníků je Transylvánie, tajemný kraj, který proslavila literární postava hraběte Draculy.

To, že se nyní tak neobyčejný pomník objevuje v moravské vesnici, souvisí s tím, že v Transylvánii, neboli Sedmíhradsku, žijí Szekelové a v bitvě u Slavkova bojovali právě u Telnice.

„V Maďarsku je kopjača velmi rozšířený pomník nebo náhrobek, ale v Česku je to, myslím, zatím unikátní záležitost,“ říká Amila Detáry, předseda Svazu Maďarů v Brně.

S myšlenkou postavit na slavkov-

ském bojišti pomník vojákům z Uher, kteří bojovali na straně spojenců, přišla Univerzita národní obrany Miklóse Zrínyi v Budapešti a původně ho chtěla odhalit již v loňském roce.

„Už hotový ho přivezla skupina jejich studentů ve středu večer. Přijeli i na vzpomínkové akce.“ svedl místostarosta Telnice Jan Ryšavý. Obec pro něj upravila prostor před mateřskou školou. „Asi tři sta metrů

odhad se nachází hromadný hrob vojáků,“ dodal místostarosta.

Traduje se, že Szekelové vyrazili do boje u Telnice za doprovodu hudby. Nejprve bojovali o vyvýšeninu přes vesnici a jejich pluky utrpěly velké ztráty. Francouzům se je pak sice podařilo na čas ze vsi vytlačit, ale oni ji dobyli zpět a zůstali v ní až do konce bitvy. Odhalení pomníku Kopjača Telnici čeká v sobotu v 19 hodin. HELENA VACULOVÁ

ZIJÍ MEZI NÁMI

Babylonfest se stává tradicí

Již pětletí obohacuje letní kulturní nabídku v Brně multižánrový festival Babylonfest, pořádaný Brněnským kulturním centrem ve spolupráci s organizacemi brněnských národnostních menšin.

Festival prezentuje Brno jako moderní kosmopolitní město, současně představuje jednotlivé národnostní kultury a načet si už i své publikum – zejména mezi příznivci etnické hudby, folkloru i jednotlivých národnostních kultur.

I ve třetím ročníku nabídne Babylonfest pestrou mozaiku hudby, tance či literatury. Jednotlivé akce se uskuteční od 12. do 26. června na Staré radnici, náměstí Svobody a hradi Špilberku, kde bude probíhat hlavní část programu. Letošní festival zahájí 12. června folklorní přehlídka brněnských národnostních menšin na nádvoří Staré radnice. Vystoupí zde řada tanečních souborů: bulharská Kytkia a Pirin, tecký Prometheus a maďarský Koris či romští tanečníci Conkovi. V hudební části se představí také dva hosté – soubor Barvienok z Kamienky s rusínskými písněmi a tanci z východního Slovenska a kasnaský soubor Devyni s litevským folklorem. Přehlídce na Staré radnici bude předcházet slavnostní otevření domu v Radnické 8, v němž pečl Výboru pro národnostní menšiny ZMB vzniklo Centrum národnostních menšin.

Na návštěvě u festivalového nováčka

Novinkou letošního programu je spojení Babylonfestu s novým meziná-

rodním festivalem Divadelní svět Brno. Ve dnech 14.–17. června se na náměstí Svobody uskuteční série čtyř koncertů pod názvem Babylonfest pro Divadelní svět, na nichž se představí písničkářka Terezie Palková, hudební skupiny Traband, Kumbalu, Tam-Tam Orchestra a bubeničká formace Tam-Tam Batucada. Program doplní také samostatný koncert špičkové maďarské kapely Pannonia Allstars Ska Orchestra v Metro Music Baru (16. června).

Program na Špilberku nabídne ve dnech 25.–26. června řadu kvalitních vystoupení se zaměřením na etno u world music a souborů se zastoupením cizinců. Návštěvníci se mohou těšit mimo jiné na vokalisty U-Cee z Německa a Kingu Kalabash z Martiníku v doprovodu kapely Riddimshot, kubánsko-českou skupinu Santy y su Marabó, irského písničkáře Paula Caseyho či brazilskou formaci Batukatam.

Letošní festival finančně podpořily mj. město Brno a Jihomoravský kraj.

Roman Madeckí,

člen Výboru pro národnostní menšiny ZMB

■ Babylonfest 2009. Foto: M. Růžička

▶ ŽIJÍ MEZI NÁMI

O prázdninách zvou Maďaři na guláš

Svaz Maďarů žijících v českých zemích byl založen v roce 1990 v Praze a svou činnost vyvíjí v sedmi organizačních jednotkách. Brněnská vznikla v roce 1993 a dala si za cíl sdružovat občany maďarské národnosti v Brně a okolí. V současnosti má 130 registrovaných členů.

Svaz Maďarů usiluje o uchování mateřského jazyka a tradic skrze pravidelné setkávání a vzdělávací programy, jako jsou přednášky a besedy v maďarštině a četliné na rozmanitá témata z historie, o významných výroších nebo osobnostech, česko-maďarských vztazích nebo kulturním dědictví. Sdružení přispívá k obnovení kulturního života města Brna každoročním pořádáním Dnů maďarské kultury, na nichž se předhrají lidové tance i vzháňají maďarské smělce.

Svaz Maďarů – Brno za finanční podpory města Brna vydává časopis Brnina Magyar Füzet (Brněnský maďarský kurýr), jehož cílem je dokumentovat činnost zájmové organizace, informovat čtenáře o významných historických výroších, kulturních událostech i česko-maďarských vztazích a mapovat památky v Brně a okolí. Organizace také provozuje dvojjazyčné webové stránky www.mkc.cz, kde zájemci naleznou informace o aktuálních programech, kroniku akcí posledních let a fotodokumentaci. Typy na cestování nebo přehled historie česko-maďarských vztahů.

Jak čeština ovlivňuje maďarštinu?

Pod patronátem Svazu Maďarů – Brno vznikl na podzim roku 2002 folklórní soubor Kónis, který se zaměřuje na prezentaci maďarských lidových tanců z různých regionů Maďarska i ma-

ďarských menšin žijících na Slovensku či v Rumunsku. Soubor se pravidelně účastní folklórních festivalů v Česku, organizuje taneční tábory a pořádá také maďarské večírky (tančírny) se živou hudbou a výukou lidových tanců.

Svaz Maďarů – Brno sídlí od letošního ledna v nově otevřené Centru národnostních menšin v Radnické 8. Kronik pravidelných klubových setkání lonos zorganizoval několik přednášek v maďarštině i četlině, literární večer k 101. výročí narození maďarského básníka Miklóse Radóczyho za účasti posuchačů Karlovy univerzity, záževné odpoledne pro děti a další programy.

O prázdninách je činnost sdrážžena skromnější, ale některé akce se opakují každé léto – je to například country den v Telnici, kde členové Svazu Maďarů budou lonos už poctěně vařit kotlíkový guláš. Spolupráce s obcí vznikla v roce 2006, kdy člen v Telnici postavil pomník maďarským ptkům, které se zúčastnily bitvy u Slovák, Letošní country den se koná 31. července.

Celostátní organizace Svazu Maďarů pak na konci prázdnin pravidelně pořádá víkendový vzdělávací tábor pro své členy a jejich přátele a příznivce z celé České republiky. Letos se zaměřuje mimo jiné na vznik maďarské hymny a národní opery a na vývoj maďarského filmu a použijeme také na vliv četliny na maďarštinu.

Alfida Dóczy, Zuzsa Anbrus

Country den v Telnici v pořádání Svazu Maďarů – Brno. Foto: archiv sdružení

Maďaři žijící v Brně se před dvaceti lety sdružili, aby uchovali své tradice

Svaz Maďarů žijících v českých zemích byl založen před dvaceti lety. Slavit bude především na akcích připravených v rámci Dnů maďarské kultury od 12. října do 23. listopadu.

Brněnská pobočka svazu sídlí na ulici Radnická 8 v domě národnostních menšin. Mimo organizace kulturních a vzdělávacích činností poskytuje také překladatelské a tlumočnické služby široké veřejnosti. Členové sdružení usilují o ucho-

vání mateřského jazyka a tradic skrze pravidelná setkávání a vzdělávací programy – jako jsou přednášky a besedy na témata z historie, kulturního dědictví, o významných osobnostech či věd.

Pod patronátem Svazu Maďarů – Brno vznikl na podzim roku 2002 folklórní soubor Kónis, který se zaměřuje na prezentaci maďarských lidových tanců. Soubor se pravidelně účastní folklórních festivalů jako je například Babylonfest, Žijeme v jednom

městě. Folklórní festival ve Strážnici nebo Souzření uprostřed Evropy. Také pořádá maďarské večírky s živou hudbou a výukou lidových tanců zvané tančírny. Dalek svaz provozuje dvojjazyčné webové stránky www.mkc.cz, na kterých jsou informace o aktuálních programech, kronika akcí posledních let a fotodokumentaci, přehled o historii česko-maďarských vztahů a další zajímavosti.

(red)

Sok felvidéki magyar él Brunnben

Televíziós összeállítás a brünni magyarokról és a CSMMSZ brünni szervezeteének jubileumáról a hitek.sk szlovákiai magyar televíziós hírportálon

www.hitek.sk/video/20131016183349/Sok-felvideki-magyar-el-Brunnben.html

Szabó Lőrinc-emléktábla Brünnben

A magyar kultúra napjai Brünnben

Október 13. és 26. között a magyar kultúra napjai szervezte meg a Magyar Kulturális és Információs Centrum (MKIC) Brünnben. A Centrum 1995-ben a Csehszlovákiai Magyarok Szövetségének (Körményi Szövetség) kezében került át a célja, hogy biztosítsa a városban és környékén élő magyar nemzetiségi lakosok számára a kulturális háttér.

A rendezvényorozat keretében október 14-én magyar nyelvű szeminárium került sor a Szent család-templomban, amelyet Parák László családkutatási és néprajzi kutatói vezetője tartott. A szemináriumon a hit fontosságára, amely nemcsak a magyarok életében fontos tényező, hanem az egész keresztény világban is, illetve a magyar nyelv és kultúra szerepéről szólt. A szemináriumot követően a Szent család-templomban, amely Parák László családkutatási és néprajzi kutatói vezetője tartotta, a hit fontosságára, amely nemcsak a magyarok életében fontos tényező, hanem az egész keresztény világban is, illetve a magyar nyelv és kultúra szerepéről szólt.

Ugyanazon a napon a Spilberg (Spilberk) váránál található, a magyar

lakosok bevonásával járó emléktábla felállítására került sor. A városon belüli Körményi Főteret is, emléktábla felállítására került sor.

A délelőtti ünnepség keretében a Miskolc-cseppkőbarlang volt, ahol Szabó Lőrinc emléktáblájának felállítására került sor.

A Csehszlovákiai Magyarok Szövetségével is kapcsolatban álló polgári szervezet, az Emlék Tábla Bizottság, amely a barlangok Velencéje, és amelyben csónakon és gyalog kell közlekedni, és fantasztikusak a mélyen a vízbe rejtett villanylámpák fényhatásai'.

(R)

Október 15-én immár a harmadik külföldi emléktáblát avatták városunk nagy szülőtte, Szabó Lőrinc emlékezetére, a Miskolci Egyetem Szabó Lőrinc Kutatóhelyének kezdeményezésére. Ezúttal a Brünn melletti Macocha szakadék és cseppkőbarlang felett épült turista-szálloda bejáratánál.

Mint a korábbi kettő, a mostani megemlékezés is sikeres összjáték eredményeként jöhetett létre. A titiseu-neustadti Schneider Alfréd, a zágárai Franciska Čurková-Major után Richard Pražák professor, egyetemünk díszdoktora és Vojtek Zoltán, a brünni magyarok szervezetének elnöke neve kerülhet a kulcsszereplők listájára. Az avató beszédet most is Kabdebó Lóránt professor tartotta, a következő szavakkal adta át az erre megforduló látogatók számára: "A Villonfordító költő a franciából áthozott szavakhoz (»mondjátok, hol van, hova lett«; »de hol van a tavalyi hó?!«) kötődve imígyen idézi meg saját eltűnt életét, halott kedvesét siratva: No de, komolyan, édes: hova lett Sztraka, a hu cseh? Mint mi, úgy örült utazásunknak, végre sikerült! (A Barlangra ó figyelmeztetett.)

Hova lett az 1933-as év, Korszati Erzsébet, a szerelmes útitárs, és barátjuk, Anton Straka, kulturális attasé, a mártír diplomata? De megmaradt az emlék, augusztus 4-ének a látomása, 'Brünn mellett a csodaszép föld alatt zegzugos és óriási Macocha-cseppkőbarlang, amely a barlangok Velencéje, és amelyben csónakon és gyalog kell közlekedni, és fantasztikusak a mélyen a vízbe rejtett villanylámpák fényhatásai'.

Évtizedek múlva is ekként buzdítja utókorát a klasszikus magyar költő: 'mindenkinek ajánlom, hogy ezt a páratlan cseh nevezetességet tekintse meg, ha Brünnbe megy'.

Hol vannak? A versek, amelyeket Straka

segítségével fordított az 1936-ban közösen életre varázsolt cseh és szlovák költők antológiája számára - köztük a brünni születésű Frantisek Halas költeményei - új életet élnek a költő Örök Barátaink című műfordítás-gyűjteményében; Anton Straka emlékeztétét Budapesten, az Amerikai úti villa falán pár éve felállított emléktábla hirdeti. És mától kezdve minden kirándulónak hírül adhatja ez a szép fekete indiai gránitra gravírozott emlékeztető, hogy itt járt valaha egy magyar költő a kedvesével, egy cseh diplomata szívbeli barátí segítségével, és e helyt rácsodált a teremtet világ nagyszerűségére."

MERInet

a Miskolci Egyetem közéleti és kulturális lapja, 2005

Megkezdődött a közép-európai államfők találkozója Brűnben

A morvaországi Brűnben hivatalosan is megkezdődött a 14. közép-európai államfői csúcstalálkozó. A rendezvényen Magyarországot Sólyom László államfő képviseli. A köztársasági elnök találkozott a Brűnben tanuló magyar diákok Kazinczy Ferenc Diákkörének képviselőivel is.

A mintegy félórás beszélgetés után Sólyom László a Spilberk erődben megkoszorúzza a magyar jakobinusok és Kazinczy Ferenc emléktábláit.

A 14. közép-európai államfői csúcstalálkozó plenáris tárgyalásainak első fordulóját péntek délután rendezik. Viktor Juscsenko ukrán elnök a zavaros belpolitikai helyzetre tekintettel lemondta részvételét.

Magyar Nemzet Online, 2007

Brněnské národnostní menšiny mají své centrum

Brno – Sdružení brněnských národnostních menšin mají po patnácti letech své centrum. V sobotu v jednu hodinu odpoledne, při slavnostním otevření, přestříhli symbolickou pásku náměstek primátora Daniel Rychnovský a předsedkyně Výboru pro národnostní menšiny Kateřina Dubská.

„Je to veliký úspěch. Téměř po patnácti letech se nám podařilo sjednotit zástupce některých brněnských národnostních menšin doslova pod jednu střechu. Navíc jsme získali prostory přímo v centru města vedle Staré radnice na Radnické ulici,“ uvedla po otevření domu Dubská. V centru mají kanceláře zástupci bulharské, maďarské, rusínské, řecké a polské národnostní menšiny. „Rozhodně to tady bude žít. Nejde jen o kancelářskou budovu. Prostory budou sloužit pro výstavy a různá setkávání cizinců žijících na území České republiky,“ vysvětlila Dubská. Slavnostní otevření centra bylo součástí třetího ročníku Babylonfestu brněnských národnostních menšin. Program pokračoval od druhé hodiny odpoledne do půl deváté večer na nádvoří Staré radnice v Brně. „Babylonfest je vlastně přehlídka hudebních i tanečních souborů národnostních menšin. Diváci tak mohli vidět například řecké a bulharské tradiční tance, nebo si poslechnou německé či romské písně,“ dodala Dubská.

Ivana Macíková

Brněnský deník, 2010

Jak žijí, tancují a vaří jiné národy? To prozradí Babylonfest

(zug) – Jsou Brňané, ale oni sami nebo jejich rodiče pocházejí odjinud. Z jiné země. V Brně jako tradičně pestrém městě i dnes žijí příslušníci české většiny a asi desítky národnostních menšin. Příležitost navzájem se seznámit mají na 5. ročníku festivalu Babylonfest.

Dny brněnských národnostních menšin Babylonfest 2012 začaly ve středu 19. září a pokračují do soboty 22. září. „Jejich obsahem je představení zvyků a tradic národnostních menšin, ale nechceme program redukovat jen na folklor. Jsou tu i jiné věci, které stojí za pozornost – historie, literatura, moderní hudba, gastronomie,“ přiblížil hlavní myšlenku festivalu předseda Výboru pro národnostní menšiny Zastupitelstva města Brna Martin Ander.

O historii, zvycích a tradicích Poláků, Řeků, Bulharů, Slováků, Romů a dalších národů se tak leccos dozví žáci základních škol při besedách pořádaných od středy do pátku 21. září. Některé školy projevíly o podobné besedy zájem i v průběhu školního roku.

Na čtvrtek 20. září je připravena literární dílna Proměny jazyka v Knihovně Jiřího Mahena v Koblížně 4 (od 16.30 hodin) a večer si mohou lidé poslechnout řeckou moderní hudbu v Metro Music Baru v Alfa pasáži.

Pátek 21. září od 17 hodin je vyhrazen slavnostnímu vysazení dvou stromů národů v parku pod Špilberkem – letos by to měl být dub jako symbolický strom Němců a platan za Maďary. Pořadatelé Babylonfestu počítají s tím, že v příštích letech přibudou další stromy i na jiných zelených místech v Brně.

Hlavní a závěrečný program bude připraven na sobotu 22. září. V 10 hodin se u Místodržitelského paláce na Moravském náměstí setkají folklorní soubory, skupiny a jednotliví příslušníci národnostních menšin žijících v Brně a společně vytvoří průvod. Se zpěvem a tancem projdou přes Rašínovu na náměstí Svobody, kde pestrostí svých krojů vytvoří „duhové náměstí“, a budou pokračovat ulicí Českou a Solniční zpět na Moravské náměstí.

V Místodržitelském paláci bude připravena výstava "Homine sumus – Jsme lidé" o životě národnostních menšin v Brně, od 13 hodin gastronomické ukázky tradičních jídel a specialit z jiných krajů a od 15 hodin malá škola řeckých tanců.

Prakticky po celou dobu programu až do 17 hodin budou na nádvoří paláce představovat tradiční kulturu svého národa

folklorní soubory. Ty v sobotu vystoupí ještě jednou, od 19.30 hodin v Divadle Radost v Bratislavské 32 na slavnostním galaprogramu Ave minoritas – Buď pozdravena menšina.

Babylonfest chce představit odlišné kultury většinové společnosti. Avšak má ještě jeden cíl. „Menšiny samy by mohly k sobě najít cestu, skamarádřit se. Proto jsme např. do programu zařadili i neveřejný turnaj v bowlingu nebo setkání s profesionálním fotografem, který kronikářům poradí, jak zlepšit jejich dokumentární snímky,“ prozradil dramaturg festivalu a předseda slovenského folklorního souboru Púčik Vlastimil Fabišik.

Brno aktuálně
www.brno.cz, 2012

Dny brněnských národnostních menšin pořádá Babylonfest 2013

Ve dnech 17. – 21. září 2013 se Brno již po šesté stane svědkem setkání národnostních menšin žijících na jeho území.

Dny brněnských národnostních menšin pod názvem BABYLONFEST 2013 připravily neobyčejný umělecký a kulturní zážitek, jehož společným jmenovatelem jsou národní tradice jednotlivých menšin. Těšit se můžeme na pestrou škálu hudebních, pěveckých a tanečních stylů spojenou s ochutnávkou tradičních jídel, ukázkou tradičních řemesel či malou školou lidových tanců.

Doprovodný program festivalu umožní přiblížit veřejnosti širokou škálu aktivit jednotlivých národnostních menšin a přiblížit jejich tradice i současný život na území města Brna.

„Babylonfest pomáhá bourat bariéry a předsudky mezi většinovou společností a národnostními menšinami. Zároveň ukazuje, jak život v multikulturním městě může být zajímavý a pestrý. V nabitém programu letošního ročníku festivalu najdete mnohem víc než jen tradiční folklorní vystoupení“, říká

k letošnímu programu Babylonfestu Martin Ander, předseda Výboru pro národnostní menšiny Zastupitelstva města Brna.

Festival pořádá Výbor pro národnostní menšiny Zastupitelstva města Brna ve spolupráci s organizacemi národnostních menšin a Turistickým informačním centrem města Brna, p. o., pod záštitou primátora statutárního města Brna Romana Onderky.

Finanční podporu festivalu poskytlo statutární město Brno a Ministerstvo kultury ČR. Jihomoravské novinky informovala Ing. Alexandra Voňková, TIC Brno.

Jihomoravské novinky, 2013

České resumé

Jubilejní číslo časopisu Brünni Magyar Futár (Brněnský maďarský kurýr) vychází při příležitosti 20. výročí vzniku Svazu Maďarů-Brno. Úvodem přináší projev předsedkyně svazu Moniky Fazekas z oslav výročí, kde mezi jinými řekla: „Založením Svazu Maďarů-Brno před dvaceti lety vznikl rámec pro uchování kulturní identity, jazyka, tradic a vytváření nových hodnot. Věřím, že vyjmenované aktivity neobohacují pouze členy našeho sdružení, ale přispívají ke kulturnímu životu města Brna i Jihomoravského kraje, které naši činnost dlouhodobě podporují... Přeji si, aby nadšení, které nás dvacet let provázelo, vytrvalo i ve stále se zrychlujícím jednadvacátém století a abychoť to, co jsme za 20 let vytvořili, mohli předat dalším pokračovatelům.“

Část Maďarů v České republice a Brně shrnuje maďarsko-české kulturně-historické vztahy, seznamuje čtenáře s historií maďarské menšiny na území České republiky a zmiňuje nejvýznamnější maďarská sdružení, která tady vznikla a působila od vzniku Československé republiky. V části První desetiletí Svazu Maďarů-Brno se vzpomíná na založení svazu a největší úspěchy prvních deseti let. Toto období bylo zpracováno v almanachu vydaném k 10. výročí vzniku svazu, který je dostupný na jeho domovských stránkách. Část Druhé desetiletí Svazu Maďarů-Brno vyzdvihuje nejdůležitější momenty a aktivity tohoto období. Patří k nim pořádání Dnů

maďarské kultury v Brně od roku 1995, založení folklorního souboru Kóris v roce 2002, odhalení pamětní desky maďarského básníka Lórinca Szabó roku 2005 v Moravském krasu, konference k 50. výročí protikomunistické revoluce v Maďarsku roku 1956 pořádaná na Masarykově univerzitě v roce 2006, postavení pomníku „kopjafa“ téhož roku v Telnici při příležitosti 201. výročí slavkovské bitvy na počest padlých husarů ze sekelských pluků, návštěva maďarského prezidenta László Sólyoma v Brně a jeho setkání s členy sdružení v roce 2007, zapojení jedenácti jihomoravských obcí do mezinárodního projektu Cesta svatého Martina a odhalení jeho symbolické šlépěje v Blansku v roce 2008, stěhování do nového sídla – Domu národnostních menšin na Staré radnici v roce 2010, uzavření smlouvy o spolupráci se sdružením CSEMADOK v Podunajských Biskupicích v roce 2010, IX. konference spolku Civil Akadémia sdružujícího organizace maďarských krajanů, která se konala v Brně v roce 2012.

Závěrečná část uvádí seznam představitelů svazu (předsedu a členů výborů), seznam sponzorů, partnerů, seznam publikací a ohlasy na naši činnost.

Texty jsou doplněny fotografiemi událostí uplynulých dvaceti let.

www.mkic.cz

A 2013-as év képekben

Rok 2013 v obrazech

Registrace / Regisztrációs szám

MK ČR E 11196

1993